

”Rundt om barnet”

Et effektivt tværfagligt møde.

Understøttelse af menneskelig opblomstring og transformativ læring

Titelblad

Projekttitel: "Rundt om barnet"
Et effektivt tværfagligt møde

Forfatter: Sine Junge

Vejleder: Maria Bruselius-Jensen

4. semester MBU 2019 Aalborg universitet KBH

Aflevering: 30. juni 2020 kl. 12:00

Anslag med mellemrum: 94.909

Indhold

Abstract	5
Indledning	6
Historien om Hassan	6
Fra KF til "Rundt om barnet"	7
"Rundt om barnet" modellen	8
Evaluering af mødeformen	9
Problemformulering	10
Metode	11
Indhentelse af empiri	11
Det teoretiske afsæt for projektet	12
Anerkendelse	13
Læring	13
Afgrænsning	13
Teoriafsnit	14
Anerkendelse og menneskelig opblomstring	14
Transformativ læring	15
Analyse	19
De juridiske aspekter omkring tavshedspligt og samtykke	19
Jura afsnit	19
Tavshedspligt mellem de professionelle	19
Indhentelse af samtykke.	20
Den konkrete anvendelse af lovgivningen om tavshedspligt og samtykke i forbindelse med mødeindkaldelse.	20
Den konkrete anvendelse af lovgivning om tavshedspligt og samtykke i forbindelse med mødet.	21
Samtykkets betydning for praksis	22
Delkonklusion	22
Mødets nødvendighed	23
Model om samspillet mellem transformativ læring og menneskelig opblomstring	24
Mor er ikke i en transformativ læreproces, men oplever menneskelig opblomstring.	25
Uenighedens betydning for menneskelig opblomstring.	25
Enighedens betydning for transformativ læring	28
Forberedelsen af C til mødet	29
Delkonklusion	30
Mor er i en transformativ læreproces, men oplever ikke menneskelig opblomstring.	30

Den svære balance mellem krænkelser og oplevelsen af nødvendighed _____	31
Barnets perspektiv _____	33
Delkonklusion _____	34
Mor er i en transformativ læreproces og oplever menneskelig opblomstring _____	34
Barnets perspektiv _____	35
Vidensparanteser _____	37
Delkonklusion _____	38
Konklusion _____	39
”Rundt om barnet” understøttede menneskelig opblomstring _____	39
”Rundt om barnet” understøttede en transformativ læreproces _____	40
Forberedelsen og samtykket _____	40
”Rundt om barnet” er en tidlig helhedsorienteret indsats, hvor mødet er en indsats i sig selv. _____	40
Elementerne i ”Rundt om barnet” er: _____	41
Perspektivering _____	42
Balancen mellem transformativ læring og menneskelig opblomstring _____	42
Det fremadrettede arbejde med samtykket _____	42
Den langsigtede effekt af ”Rundt om barnet” _____	43
Teorien om samspillet mellem menneskelig opblomstring og transformativ læring _____	45
Litteraturliste _____	47
Bilagsliste _____	48

Abstract

"Around the child" is a multidisciplinary form of meeting with the participation of parents. The purpose of the meeting is to establish a comprehensive intervention around the child. The project deals with whether the form of the meeting has a positive effect for the child by examining how the meeting supports the parents' experience of recognition and whether it leads to transformative learning on the assumption, that it has a positive effect for the child that the parents succeed. How the parents are prepared for the meeting and whether with their consent they can influence the content of what is being talked about is an element of the meeting.

Theoretically, I am inspired by Høilund and Juul's (2005) concept of "Human flourishing" and their unfolding of Honneth's (2003) concept of recognition. I am equally inspired by Illeris dealing with Transformative learning, a concept he has picked up at Mezirow (Illeris 2015).

The study is based on interviews of three mothers, who all participated in the meeting, as well as professional meeting participants.

The mothers achieve something different in terms of human flourishing and transformative learning. Against this background, I have developed a theoretical model, that shows different stages of human flourishing and transformative learning.

The model shows that it can be difficult to get both elements into play at the same time, and sometimes they appear almost like the opposite of each other.

Lack of recognition leads to resentment that affects both the interaction process and the mothers' drive in learning. It is therefore important that the mothers feel as "they are". Transformative learning is about changing who you are - and this is where the balance between recognition and learning becomes difficult.

If the professionals recognize the parents as "they are," the need for change becomes invisible. If the professionals push for the parents to change, then it is perceived as abusive.

The difficulty of pushing the transformative learning process without hurting the parents can be overcome by focusing on the child's perspective and solely on how to create well-being and development for the child.

The analysis shows that "Around the child" cannot stand alone as intervention, as both human flourishing and transformative learning are a process.

But "Around the Child" is an independent effort in the process that can both support human flourishing, push for a transformative learning process and follow the transformative learning process through to completion.

Indledning

Jeg er daglig leder af en integreret institution ved Bispehaven i Aarhus. I august 2019 iværksatte jeg en prøvehandling, som går ud på at afholde planlagte møder med PPR og familiecentret en gang om måneden, hvor forældrene bliver inviteret til at deltage, hvis deres barns trivsel og udvikling bekymrer. Mødet afvikles efter en særlig model, som er udviklet af dagtilbuddets forældrevejleder. Modellen har fået navnet ”Rundt om barnet”.

For at kvalificere evalueringen, har jeg brugt mit masterprojekt til at undersøge effekten af prøvehandlingen.

Jeg vil beskrive formålet med prøvehandlingen med en lille fortælling fra min praksis.

Historien om Hassan

For tre år siden gik Hassan i den daginstitution, som jeg er daglig leder af.

Da jeg tiltrådte som leder, var han en lille dreng i vuggestuen. Han var forsinket sprogligt, og han var en urolig og voldsom dreng.

Familien var i en udsat position bosiddende i en ghetto. Faren var ind og ud af fængsel. Mor havde også siddet inde, og hun havde nogle ældre børn der var frivilligt anbragt.

Når vi så på Hassans udvikling, sammenholdt vi det med familiens trivsel og position. Vi holdt mange netværksmøder og etablerede aflastning og familierådgivning for at støtte Hassan og familien. Men Hassans trivsel og udvikling blev ikke bedre på trods af vores indsats.

Et halvt år inden Hassan skulle i skole, kontaktede vi PPR, dels for at få hjælp til at støtte ham bedst muligt, dels for at søge støtteressourcer.

PPR konstaterede, at Hassan var kognitivt betydeligt bagud, og det var usikkert, om han skulle have et specialskoletilbud, hvilket vi var for sent ude med.

Hassan kom ikke i specialskole, men efter at have bakset med sin skoletilværelse i tre år, blev han flyttet ud på en heldagsskole for børn med socio-emotionelle vanskeligheder.

Hassans historie har mange gange fået mig til at ønske, at jeg kunne være startet forfra.

Jeg var så fokuseret på Hassans familieforhold, at jeg alene forsøgte at skabe forandringer der. Jeg overvejede ikke, at Hassan kunne have iboende udfordringer, som kaldte på en involvering af PPR. Derudover interesserede de forandringer, der skete på møderne mig ikke. Det var de indsatser som møderne endte ud med at pege på, som havde mit fokus. På de mange netværksmøder var mit ærinde at levere mine bekymringer til rådgiveren, som jeg så forventede leverede løsningerne. Det betød, at familien ikke i særlig høj grad blev inviteret til at bidrage med løsninger, og aldrig var helt med på, hvilke forandringer der var behov for og hvorfor.

Fra KF til ”Rundt om barnet”

I den indledende fortælling forsøgte vi at løse udfordringerne omkring barnet med netværksmøder, og PPR blev involveret meget sent. I mange andre situationer har det været omvendt. Kun i meget sjældne tilfælde har vi haft både PPR og familiecenter med til det samme møde, og det har aldrig været i forbindelse med den tidlige forbyggende indsats.

Både når møderne har været med PPR og når det har været med familiecentret, har formålet været at finde en måde at hjælpe familien og barnet på. De redskaber, der har været taget i anvendelse, har været råd og vejledning til forældrene, udredning af barnet ved psykolog og tale-høre konsulent, pædagogiske tiltag, familiebehandling, aflastning m.m.

Alt sammen har været meningsfuldt - i hvert fald for de professionelle.

Meget ofte tror jeg ikke, at forældrene har forstået problemet og deres ansvar og andel i det, hvorfor de også har haft rigtigt svært ved at indgå i løsningen. Måske har de heller ikke reelt oplevet at blive inviteret ind i arbejdet med at finde løsninger.

Dette er skidt, da det er deres indsats, der har den største betydning for barnet i den tidlige forebyggende indsats.

I dagtilbuddet har vi afholdt månedlige møder med PPR, dvs. en tale-høre konsulent og en psykolog. Møderne går under navnet KF (Konsultativt forum). På disse møder har vi sammen med forældrene delt vores bekymringer og udfordringer med PPR.

De møder jeg har deltaget i igennem tiden, har altid været behagelige, og det har aldrig været svært at få forældrene til at acceptere, at der skulle holdes et møde. PPRs funktion er at støtte dagtilbuddet i deres arbejde med barnet, og i mindre grad at støtte forældrene. Dagtilbuddet har derfor ofte begrundet deres ønske om et KF med, at pædagogerne havde brug for PPRs hjælp for at støtte barnet bedst muligt i daginstitutionen. Dette har som regel kun været den halve sandhed, da man også har ønsket, at forældrene fik noget brugbar vejledning i at støtte barnet hjemme.

Den store fordel ved KF har været, at de var planlagt på forhånd og at de er foregået efter en kendt skabelon, som vi kunne forberede forældrene på.

De problematikker, der er blevet drøftet på KF møderne, har ofte afdækket at familien i en eller anden form havde brug for hjælp til at kunne støtte deres barn og gennemføre de tiltag, de har fået vejledning i. Denne hjælp har hverken PPR eller dagtilbuddet kunne give i tilstrækkelig grad.

Den hjælp, der kunne være behov for, har været hjælp fra familiecenteret. De er således, hvis familien har givet tilladelse til det, blevet inviteret til et netværksmøde efterfølgende.

Det har været uhensigtsmæssigt at dagtilbuddet ikke har formået at iværksætte en helhedsorienteret indsats, hvor både PPR og familiecenteret har siddet med på det samme møde.

Det er på baggrund af den erfaring, at prøvehandlingen blev iværksat med fastlagte månedlige møder mellem dagtilbud, familiecenter, PPR og forældrene. Mødet er således en kombination af KF og et netværksmøde. Da prøvehandlingen endnu ikke er evalueret, kører den fortsat.

Møderne bliver afholdt efter ”Rundt om barnet” modellen. Det er forældrene og dagtilbuddet der i fællesskab indkalder til mødet, men initiativet til mødet er som regel dagtilbuddets. Mødeformen kaldes ”Rundt om barnet”.

”Rundt om barnet” modellen

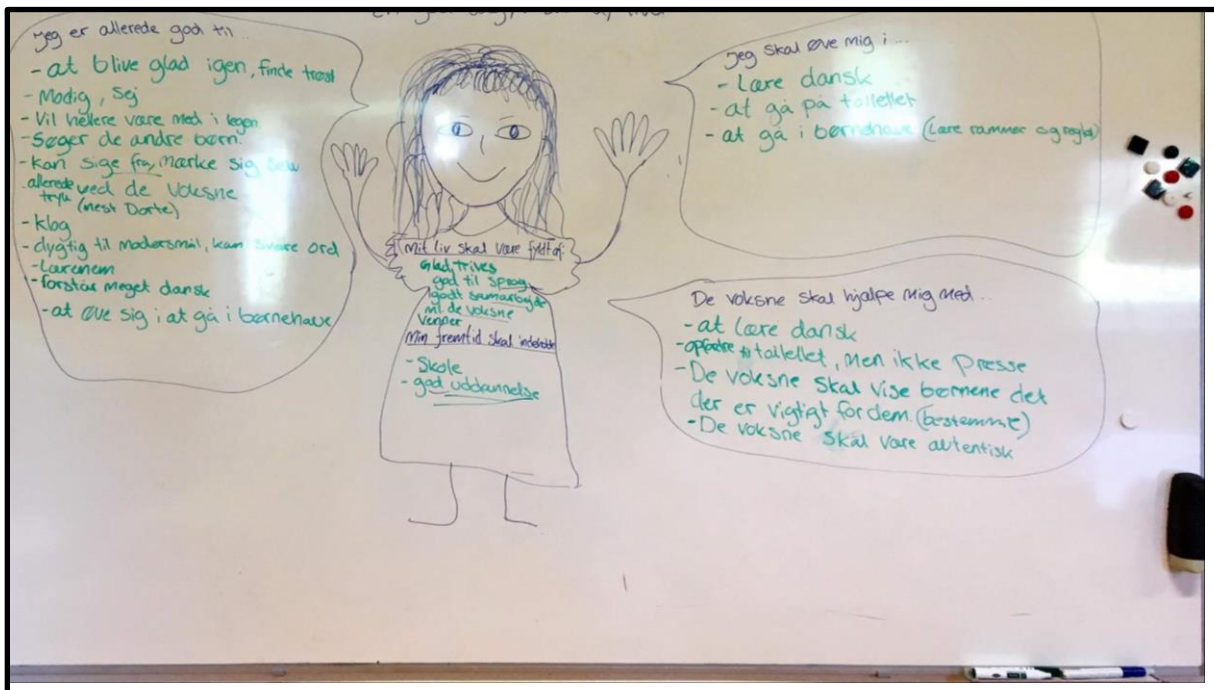
Dagtilbuddet har en forældrevejleder ansat, der også er uddannet socialrådgiver. Hun har udviklet mødeformen og døbt den ”Rundt om barnet”. Det er en mødeform, som hun igennem nogen tid succesfuldt har afholdt dagtilbuddets netværksmøder efter. Derfor blev hun også involveret i prøvehandlingen.

Mødeformen har til hensigt at understøtte og skabe forståelse for barnets perspektiv, og på den baggrund igangsætte forandringer allerede på mødet.

”Rundt om barnet” modellen er en grafisk omskrivning af Signs of Safety metoden med en løsningsfokuseret spørgeteknik. På disse møder er barnets perspektiv i centrum, barnet er tegnet på tavlen, og mødedeltagerne er sammen undersøgende i forhold til at forstå barnet og hjælpe det bedst muligt.

På disse møder er dagsordenen ikke, at alt hvad der udfordrer skal siges, men at alt, hvad der bliver sagt bliver hørt og forstået. Målet er ikke enighed, men en forståelse for hinandens perspektiv og en udtalt vilje til at skabe positiv forandring for barnet.

Teorien bag rundt om barnet modellen bygger på en socialkonstruktivistisk forståelse af mennesket, og anerkender derfor, at mødedeltagere har hver deres perspektiv på barnet og forståelse af problemet. Alle perspektiver er væsentlige at få frem for at den fælles viden bliver så dækkende som mulig.

Den viden, der forsøges tilvejebragt, handler om succeser, undtagelser, ressourcer og kompetencer. Den er baseret på mødedeltagernes samlede viden, og hjælper mødedeltagerne til at bruge denne viden til at pege på handlingsalternativer.

Mødeformen er cirkulær. Man kan således genbesøge det samme emne flere gange på samme møde i takt med at der tilføjes ny viden. Mødet er grafisk faciliteret, hvilket sætter tempoet ned og giver mødedeltagerne tid til at overveje konsekvenserne af det, der bliver sagt.

Formålet med ”Rundt om barnet” mødet er:

”En tidlig helhedsorienteret og sammenhængende indsats, hvor mødet er en indsats i sig selv.”

Evaluering af mødeformen

Jeg har ønsket at undersøge om mødeformen bidrager til en tidlig og helhedsorienteret indsats ved at afdække om aktørerne oplever at mødeformen har en positiv effekt og herunder, hvilke elementer ved mødeformen, der understøtter det.

Jeg er selv en del af den praksis jeg undersøger. Min praksiserfaring supplerer empirien og de anvendte teorier.

Problemformulering

Hvad er et effektivt tværfagligt møde? Og på hvilken baggrund kan man vurdere om "Rundt om barnet" lever op til sit formål om at være en tidlig, helhedsorienteret indsats, hvor mødet er en indsats i sig selv?

Metode

”Rundt om barnet” blev iværksat som et aktionsforskningsprojekt, hvor de professionelle aktører blev involveret i at udforme og gennemføre projektet.

De professionelle aktører er de medarbejdere i dagtilbuddet, PPR og familiecentret der har deltaget på møderne. Ledelsen af hhv. dagtilbud, familiecenter og PPR har også været involveret. De har dels bakket op om mødeformen og dels deltaget i indledende møder for at få aktionsforskningsprojektet på skinner.

Jeg har lavet min masterafhandling som opfølgning på aktionsforskningsprojektet for at kunne kvalificere evalueringen af projektet. I aktionsforskningsprojektet interesserede jeg mig for det tværfaglige samarbejde og den organisatoriske læring, som møderne afstedkom.

I mit arbejde med at afdække om møderne har en effekt, har jeg interesseret mig for forældrenes læring og personlige udbytte. For når alt kommer til alt, så er mødernes vigtigste formål at flytte forældrene og gøre dem bedre i stand til at støtte og hjælpe deres barn. Når jeg i problemformuleringen bruger begrebet ”et effektivt tværfagligt møde”, så skal effekt forstås som mødets understøttelse af forældrenes læring og kompetenceudvikling i forhold til deres forælderrolle. I projektet har jeg derfor interesseret mig for, hvordan forældrene oplever sig anerkendt og bakket op som de vigtigste aktører i deres barns liv, og hvorvidt de har lært noget på mødet, der gør dem bedre i stand til at støtte deres barns trivsel og udvikling.

Projektet er blevet til gennem en abduktiv proces, hvor jeg har bevæget mig mellem min empiri og forskellige teoretiske fortolkningsmuligheder. I den proces har jeg udvalgt teori som har kunnet bidrage til en meningsfuld forståelse af empirien, og som et muligt svar på min problemformulering. De to teorier jeg anvender, tager begge afsæt i socialkonstruktivismen, hvilket også er mit udgangspunkt. Jeg har en systemisk tilgang i analysen, hvilket betyder, at jeg interesserer mig for alle mødedeltagernes perspektiv, for at afdække forældrenes udbytte og læring.

Teoriene har hver deres bud på, hvilke faktorer, der har betydning for forældrenes udbytte af mødet. Faktorerne kan indimellem være modsatrettede, hvilket er et tydeligt billede på, at det er en kompliceret affære at etablere effektfulde møder.

Indhentelse af empiri

Min empiri består af 8 interviews foretaget over telefon, Messenger og Teams.

Jeg har forsøgt at undersøge den praksis, jeg selv har taget initiativ til, og i høj grad er en del af. Jeg har således både været deltagende i praksis og analyseret praksis.

Jeg har med mine interviews forsøgt at komme hele vejen rundt om mødet ved at interviewe både familierne og de professionelle deltagere om deres oplevelse af mødet, både i forhold til optakten til

mødet, selve mødet, og den forandring mødet evt. har afstedkommet. Det har jeg gjort for at få et bredt blik på forældrenes udbytte set fra både de professionelle og familiens side.

Da min undersøgelse ikke er neutral, vil jeg både anvende informanternes indefra perspektiv og mit eget udefra perspektiv i analysen for på den måde at få så nuanceret en fremstilling som muligt. Det betyder også, at min analyse kan føre til noget, der er i konflikt med informanternes egen oplevelse og forståelse af mødet. Dette gælder både forældrene og de professionelle informanter.

Mit ønske var at interviewe forældre, som jeg ikke kender, og hvor jeg ikke har siddet med ved mødet.

Det var ikke muligt, da Covid-19 krisen blandede sig i projektet. En stor del af møderne blev aflyst, hvilket indskrænkede mine muligheder for at finde informanter. Jeg har derfor taget de interviews, jeg kunne få. To af de tre forældreinterviews, jeg har foretaget, har været med forældre fra min egen institution. Jeg interviewede tre mødre. Det havde været godt at interviewe fædrene også. En af fædrene taler ikke dansk. En anden deltog slet ikke i mødet. Den tredje burde jeg set i bakspejlet have spurgt om et interview. Jeg har en formodning om, at han har en noget anden opfattelse af mødet end mor, hvilket ville have været spændende at undersøge nærmere.

Det har været en meget positiv oplevelse at foretage forældreinterviewene, og jeg vurderer, at det har været meningsfuldt for forældrene at bidrage til at forstå, hvad det er, der sker på mødet, og hvorfor det er godt eller skidt. Jeg tror, at de har oplevet interviewene, som de var tænkt, nemlig en oprigtig interesse for at høre og forstå deres perspektiv.

Da samtlige interviewede, både de professionelle og forældrene, er overordentligt positive overfor mødeformen, er mit ærinde med projektet at afdække, hvad det er for elementer, der er til stede, siden mødet opleves så positivt og af alle aktører vurderes at have en effekt. Det teoretiske udgangspunkt for denne afdækning er anerkendelse og læring.

Analysen centrerer sig omkring de tre forældreinterviews, hvor jeg undersøger mødrenes oplevelse af anerkendelse, og hvor de befinder sig i den transformative læreproces.

Jeg har døbt mødrene A, B og C.

Det teoretiske afsæt for projektet

Jeg har valgt at anvende to teorier i min analyse. Den ene teori er Honneths teori om anerkendelse, som den er fortolket af Høilund og Juul (Høilund og Juul 2005). Den anden teori er Transformativ læring, som Illeris har videreudviklet fra Mezirows teori om transformativ læring (Illeris 2013 og 2015). Hver især har teorierne kunnet bidrage med en brugbar fortolkning af min empiri, og været med til at give et bud på, hvad der skal til for at ”Rundt om barnet” bliver effektivt.

Anerkendelse

For at undersøge forældrenes oplevelse af mødet og den rolle de bliver tildelt af mødeleder og de andre professionelle, både før og under mødet, anvender jeg Høilund og Juuls teori om anerkendelse, og jeg bruger deres begreb om menneskelig opblomstring

I forbindelse med mødeindkaldelsen interesserer jeg mig for, hvordan forældrene oplevede sig forberedt på mødet, og hvad det betyder for deres oplevelse af retlig anerkendelse at deres samtykke bliver indhentet, når PPR og familiecentret skal deltage.

Jeg undersøger, om forældrene oplevede at kunne påvirke mødeindholdet, så deres drømme og ønsker blev tillagt værdi som noget meningsfuldt man i fællesskab skal arbejde henimod, og om de overhovedet fandt mødet nødvendigt.

Jeg bruger anerkendelsesteorien til at forklare, hvorfor forældrene bakker op om mødet og er med til at skabe løsninger fremfor at modarbejde de professionelle i deres bestræbelser på at hjælpe barnet. Jeg antager, at forældrene er motiverede for forandring, når de har indflydelse på den, og oplever at blive anerkendt både i social og retlig forstand.

Læring

Ud over at interessere mig for forældrenes oplevelse af anerkendelse, interesserer jeg mig for deres læring i forbindelse med "Rundt om barnet". Forældrene er de vigtigste aktører i barnets liv, og for at skabe forandring for barnet, skal de gøre noget andet end det, de hidtil har gjort. For at forældrene kan se en mening med at ændre deres tilgang til barnet og for at de kan blive i stand til at ændre sig, er min tese, at de er nødt til at gennemgå en transformativ læreproces.

Transformativ læring vedrører den lærendes forhold til både sig selv og sin omverden, og den sker kun, når man står overfor en udfordring man ikke kan klare med det eksisterende personlige grundlag. Transformativ læring er en smertefuld proces, hvor man skal ændre selvopfattelse og give afkald på sine kendte mentale skemaer.

I min gennemgang af interviewene har jeg ledt efter tegn på transformativ læring i form af opbygning af ny viden og kompetencer men også i form af usikkerhed, tvivl og frustration.

Afgrænsning

I det forudgående aktionsforskningsprojekt interesserede jeg mig for de professionelle læring og det tværfaglige samarbejde, hvilket er væsentlige temaer i "Rundt om barnet". I dette projekt beskæftiger jeg mig udelukkende med forældrenes udbytte af mødet i form af menneskelig opblomstring og transformativ læring.

Der er et meget stort fokus på barnets perspektiv i "Rundt om barnet". Det kommer jeg derfor ind på, hvor det hænger sammen med forældrenes deltagelse og udbytte.

Teoriafsnit

Anerkendelse og menneskelig opblomstring

Teorien om anerkendelse i socialt arbejde er hentet hos Peter Høilund og Søren Juul (2005). De beskæftiger sig med anerkendelse og dømmekraft i det sociale arbejde og formulerer en normativ teori om, hvordan socialt arbejde ideelt set bør udføres. De beskæftiger sig med krænkelser som anerkendelsens modsætning, og bygger på Axel Honneths teori om anerkendelse som den universelle betingelse for at et menneske kan udvikle en vellykket identitet.

De påviser væsentlige udfordringer med anerkendelsen indenfor de sociale institutioner. Trods ønsket om det modsatte, oplever borgeren sig ofte uretfærdigt behandlet i mødet med socialarbejderen.

Det er ikke muligt at løsrive det sociale arbejde fra de institutionelle rammer og samfundsvilkår som det sociale arbejde er indlejret i. På den ene side er de sociale institutioner nødvendige for at tage hånd om sociale problemer. På den anden side er institutionerne selv med til at hæmme det juridisk og etisk gode sociale arbejde, som burde finde sted.

Behovet for anerkendelse af den enkelte gælder indenfor alle områder af det sociale arbejde. I forhold til arbejdet med de udsatte børn, som dette projekt handler om, er anerkendelse nødvendigt, både i forhold til forældrene og deres børn, hvis det skal lykkes at afhjælpe deres problemer. Anerkendelse skal i denne sammenhæng ikke forstås som en accept af tingenes tilstand, men som en måde at kommunikere på, som ikke krænker den anden, men tværtimod fører til menneskelig opblomstring.

Menneskelig opblomstring forstås ved en proces, hvor individet udvikler selvtillid, selvagtelse og selvværd.

I herværende projekt, er det i sidste ende barnets opblomstring, der er målet. Barnet er afhængigt af sine forældre, og jeg tager det for givet, at det tjener barnet, at forældrene oplever anerkendelse og opnår menneskelig opblomstring.

Den professionelle skal besidde fortrolighedskundskab og være i stand til at handle etisk og retligt rigtigt. Det betyder, at den professionelle skal være i stand til at tilsidesætte økonomiske og politisk hensyn, og tage udgangspunkt i forældrenes egne værdier og vision for deres eget og barnets liv.

Axel Honneth skelner mellem tre former for anerkendelse. Alle tre former er afgørende for en vellykket personlig udvikling og identitetsdannelse.

- Anerkendelse i de primære relationer. Kærlighed og venskab
- Retlig anerkendelse som moralsk tilregneligt medlem af samfundet

- Social værdsættelse af individuelle præstationer og evner.

Anerkendelse gennem de primære relationer handler om venskabsforhold og den kærlige relation mellem forældre og børn. Det er en følelsesmæssig og kropslig anerkendelse. Det er den mest elementære form for anerkendelse. Af denne anerkendelse følger selvtillid og evnen til at tage del i fællesskaber.

Det modsatte af den kærlige anerkendelse er kropslige krænkelser. Det er ikke den legemlige smerte, der er nedbrydende for selvtilliden, men oplevelsen af at være uelsket.

Gennem retslig anerkendelse udvikler individet selvagtelse. Formelle rettigheder nytter ikke noget, hvis der ikke er reel anerkendelse af individets ret og værd. Borgeren skal anerkendes som medlem af samfundets retsfællesskab og tillægges samme moralske tilregnelighed som alle andre og behandles på lige fod med alle andre.

Retslig disrespekt fører til retstab, hvor borgeren ikke betragtes som moralsk tilregnelig og fratages almindelige rettigheder - ofte på baggrund af et bestemt gruppetilhørsforhold, f.eks. social klient eller bosiddende i en ghetto.

Retslige krænkelser nedbryder individets selvagtelse.

Gennem social værdsættelse anerkendes individet for sin egenhed. Den enkelte anerkendes for personlige egenskaber, der bidrager med grundlæggende værdi til et konkret fællesskab.

Social anerkendelse medfører individuel handledegytighed. Begrebet ”solidaritet” hænger sammen med denne form for anerkendelse.

Social disrespekt ses som krænkelser i form af underkendelse af individets livsform og sociale tilhørsforhold. Krænkelserne fører til nedbrydelse af selvværd, fordi individet ikke værdsættes som den man er.

Transformativ læring

For at komme til forståelse af, at der er behov for en forandring, og for at kunne iværksætte og gennemføre en forandring, er man igennem en læreproces.

Ifølge Knud Illeris omfatter læring to processer som skal være aktive for at læring kan finde sted.

Ofte foregår de to processer samtidig, men de kan også være tidsmæssigt forskudt af hinanden.

Den ene proces er samspillet mellem individet og dets omgivelser. Den anden proces er den individuelle tilegnelse, der finder sted, imens og/ eller efter påvirkningen fra samspillet finder sted.

Individets tilegnelse af læring i samspillet er betinget af relevant tidligere læring, hvilket betyder at alle ikke lærer det samme af det samme samspil.

Læring er således et samspil mellem en social proces og en individuel tilegnelsesproces.

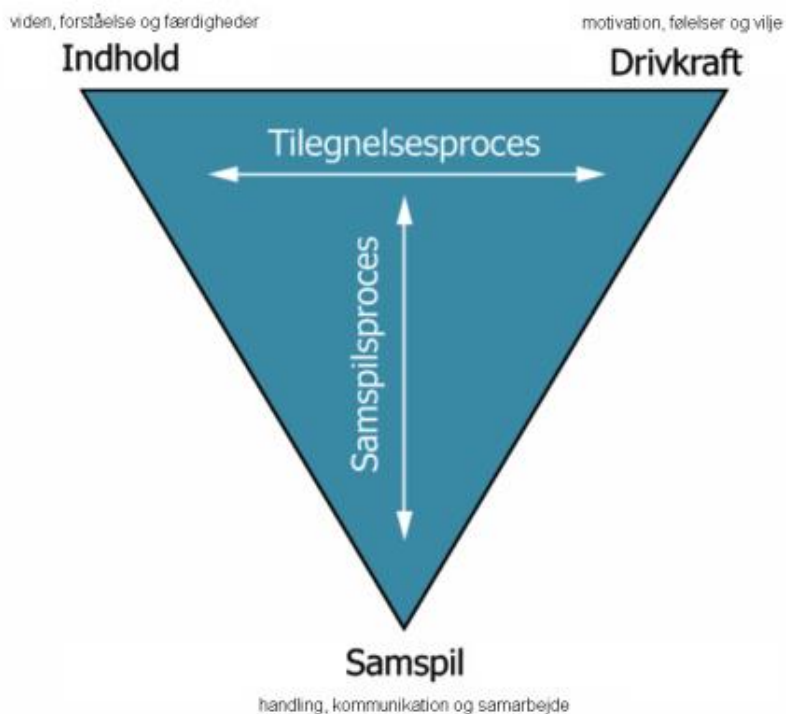
Tilegnelsesprocessen omfatter altid både et indhold og en drivkraft. For at tale om læring, skal der være noget der læres. Det kan være viden, forståelse og færdigheder. For at noget læres, skal der være en drivkraft.

En betydelig del af menneskets energiforbrug anvendes til læreprocesser. Læringens resultat vil altid være præget af drivkraften eller drivkræfterne. Drivkraften kan betegnes som motivation, følelser og vilje, og kan f.eks. være nysgerrighed, nødvendighed og tvang. Drivkraften er ikke bare igangsætter af læring, den er også en del af selve læringen.

Læringsprocessen består ifølge Illeris således af tre dimensioner. Den indholdsmæssige, den drivkraftsmæssige og den samspilmæssige dimension.

Læring vil altid indeholde alle tre dimensioner og de skal således alle tages i betragtning, hvis man ønsker at forstå en læringssituation.

Illeris Læringstrekan

På indholdssiden udvikles individets viden, forståelse og kunnen. Den indsigt der opnås, er meningssskabende og medfører nye mestringsstrategier, som sætter individet i stand til at håndtere sine udfordringer på en ny måde.

Drivkraften er det, der får os til at opsøge ny viden. Behovet for ny viden opstår, når der er kropslig eller mental ubalance. Ubalancen får os til at opsøge- og tilegne ny viden, så vi kan komme i balance

igen. Drivkraften udvikler vores sensitivitet i forhold til os selv og omverdenen. Indhold og drivkraft er integrerede. Det der lærers er altid præget af drivkraften, og drivkraften påvirkes af det der læres, fordi en ny forståelse vil ændre vores motivation.

Samspillet gør sig gældende på to niveauer. Det ene niveau er der, hvor samspillet foregår. I denne analyse foregår samspillet på mødet og i forberedelsen til mødet. Det andet er det samfundsmæssige niveau, der påvirker hvordan samspillet foregår. Samspillet er vores handlinger, vores kommunikation og samarbejde. Samspillet udvikler individets socialitet og påvirker, hvordan den enkelte integreres i fællesskabet. Samspillet er direkte påvirket af indholdet af det der læres og drivkraften til at lære.

Ifølge Piaget (Illeris 2015 kap. 4.2) er læringsprocessen en aktiv tilpasningsproces, som består af assimilation, hvor den nye viden tilpasses allerede eksisterende erfaring og viden. Derfor kan viden puttes ind i kendte mentale skemaer og akkomodation, hvor de mentale skemaer må ændres for at få den nye viden til at passe ind.

Akkomodation er en langt mere krævende proces end assimilation, fordi man skal opgive den tidligere erhvervede forståelse og indsigt, som man har vænnet sig til at bygge på. Man vil derfor undgå akkomodativ læring, hvis man ikke har en betydelig interesse i at lære det, selvom den akkomulative læring generelt har en mere holdbar og anvendelig karakter.

Illeris anvender Mezirows begreb ”Transformativ læring” som en overbygning på den akkomulative læringsproces. Transformativ læring indebærer en sammenhængende omstrukturering af et større antal mentale skemaer og medfører en individuel personlig forandring.

Man giver sig kun i kast med transformativ læring, hvis der ikke er andre mulige løsninger på et påtrængende problem. Transformativ læring fremmes, når man støder mod sine begrænsninger, når man føler sig usikker og må træffe uoverskuelige beslutninger. Det er derfor en frustrerende proces.

Mezirow har kortlagt ti faser i den transformative læreproces. Jeg er optaget af, om ”Rundt om barnet” mødet både er en katalysator for transformativ læring og understøtter en allerede igangsat transformativ læreproces. De to første faser i en transformativ læreproces er:

- *Et desorienterende dilemma,*
- *En selv-undersøgelse ledsaget af frygt, vrede, skyld og skam, (Illeris 2013 s. 22)*

Derefter følger mindre frustrerende faser, hvor man begynder at se på sig selv på en ny måde og udforsker sin rolle på baggrund af ny viden og nye handlekompetencer.

Illeris definerer transformativ læring:

Begrebet transformativ læring omfatter al læring, der indebærer ændringer i den lærendes identitet. (Illeris 2013 s. 67)

Ifølge Illeris vedrører identiteten forbindelsen mellem de samme tre dimensioner, som indgår i hans læringstrekant, nemlig samspil (det sociale), drivkraft (det emotionelle) og indhold (det kognitive). Transformativ læring medfører forandringer på alle tre dimensioner.

Illeris deler identiteten op i tre lag. Kerneidentiteten, personlighedslaget og præferencelaget. *Personlighedslaget omfatter typiske forhold som værdier, holdninger, overbevisninger, meninger, forståelsesmåder, adfærdsformer, oplevelsesmønstre, målsætninger og sociale elementer som omgangsformer, kommunikative vaner, samarbejdsmonstre, indføling, imødekommenhed og social distance eller forsigtighed.* (Illeris 2013 s. 112)

Personlighedslaget er det typiske mål for transformativ læring, og det lag jeg beskæftiger mig med, når jeg ser på forældrenes læring i forbindelse med "Rundt om barnet".

Analyse

Min analyse handler om, hvordan ”Rundt om barnet” og elementerne omkring det understøtter forældrenes transformativ læring og menneskelige opblomstring.

De professionelle bevæger sig på den knivsæg, der handler om nødvendigheden af, at der sker en forandring af hensyn til barnet. Det betyder, at forældrene skal forandre sig, samtidig med at de skal opleve social værdsættelse og tillægges de samme rettigheder som alle andre.

I juraafsnittet forholder jeg mig til samtykke og tavshedspligt i forbindelse med indkaldelse og afholdelse af mødet. Her optræder begrebet nødvendighed, som er et begreb jeg arbejder videre med i analysen.

De juridiske aspekter omkring tavshedspligt og samtykke

Jura afsnit

Jeg vil her redegøre for lovgivningen om tavshedspligt og databehandling. Jeg vil beskrive retspraksis forbindelse med indkaldelse og afholdelse af ”Rundt om barnet”, når dagtilbud, PPR og familiecentret deler og journaliserer oplysninger om det enkelte barn og familie.

På den baggrund vil jeg analysere, hvilken rolle lovgivningen spiller i forhold til effekten af mødet med fokus på forældrenes opblomstring. Jeg vil ligeledes analysere hvorvidt de oplever reel anerkendelse i form af respekt for deres rettigheder i praksis både før og under mødet. (Høilund og Juul 2005).

Jeg ønsker at besvare:

Hvad er de juridiske krav til samtykke i forbindelse med indkaldelse og afholdelse af ”Rundt om barnet”?

Og, hvad betyder samtykket for effekten af mødet?

Tavshedspligt mellem de professionelle

Reglerne om tavshedspligt er fastsat i straffelovens § 152 og forvaltningslovens § 27. Reglerne fastsætter, at offentligt ansatte ikke uberettiget må videregive fortrolige oplysninger, som de får kendskab til gennem arbejdet.

Almindelige oplysninger og fortrolige oplysninger, der ikke er følsomme, kan videregives til andre forvaltningsmyndigheder, hvis det vurderes, at hensynet til barnet vejer så tungt, at hensynet til videregivelse overstiger hensynet til hemmeligholdelsen, og videregivelsen er nødvendig jf. forvaltningslovens § 28. Denne kaldes værdispringsreglen. Et tilsvarende regelsæt findes i GDPR art. 6.

Fortrolige oplysninger er en særlig kategori af oplysninger, der ikke nævnes udtrykkeligt i databeskyttelsesreglerne. Det afgørende for om en oplysning skal anses for fortrolig, beror på en vurdering af, om oplysningen efter den almindelige opfattelse i samfundet bør kunne forlanges unddraget offentlighedens kendskab, jf. straffelovens § 152.

Serviceoven § 49a giver offentligt ansatte mulighed for indbyrdes at udveksle oplysninger om rent private forhold vedrørende et barns personlige og familiemæssige omstændigheder, hvis udvekslingen må anses for nødvendig i det tidlige eller forebyggede samarbejde.

Indhentelse af samtykke.

I forbindelse med indkaldelse og afholdelse af ”Rundt om barnet” vil oplysninger omkring barnet og familien blive delt mellem de professionelle og journaliseret i både dagtilbud, PPR og familiecentret. Jf. GDPR art. 1, har enhver ret til beskyttelse i forbindelse med behandling af personoplysninger. Og tilsvarende, jf. art. 5, skal oplysningerne behandles på en gennemsigtig måde til udtrykkeligt angivne og legitime formål og være begrænset til, hvad der er nødvendigt.

Retten til beskyttelse af personoplysninger er ikke en absolut ret. Den skal ses i sammenhæng med sin funktion i samfundet og afvejes i forhold til andre grundlæggende rettigheder i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet jf. præambel (4) til GDPR.

Ifølge GDPR art. 6 skal mindst et af seks forhold være opfyldt for at behandlingen af personoplysninger er lovlige. Det første forhold er, at den registrerede har givet sit samtykke.

I art. 4, nr. 11 fremgår det, at et samtykke defineres som enhver frivillig, specifik, informeret og utvetydig viljestilkendegivelse fra den registrerede, hvorved den registrerede ved erklæring eller klar bekræftelse indvilliger i, at personoplysninger, der vedrører den pågældende, gøres til genstand for behandling.

I vurderingen af hvorvidt et samtykke er givet frit, skal en eventuel skævvridning i forholdet mellem parterne indgå. Når der er tale om en offentlig myndighed som dataansvarlig og en borger som registreret, vil der være en klar skævhed, som medfører en formodning for at samtykket ikke er frivilligt, jf. betragtning 43 i præambelen.

I art. 7 fremgår det, at den registrerede når som helst kan tilbagekalde sit samtykke.

Den konkrete anvendelse af lovgivningen om tavshedspligt og samtykke i forbindelse med mødeindkaldelse.

Initiativet til ”Rundt om barnet” kan komme fra forældrene, hvor de selv efterspørger hjælp hos PPR og familiecentret. Men initiativet kommer som regel fra dagtilbuddet.

Inden dagtilbuddet indkalder til et ”Rundt om barnet” møde, drøftes mødets formål med forældrene. Det kan være, at pædagogen undlader at drøfte alle sine bekymringer med familien, enten fordi det er svært, eller fordi der foretages en afvejning af, hvad der er det vigtigste.

Både PPR og familiecentret har nogle formkrav til de oplysninger, de skal modtage. Der skal derfor

udfyldes to forskellige skemaer, et til PPR og et til familiecentret.

Praksis er, at skemaerne til familiecentret og PPR udfyldes i samarbejde med forældrene, og samtykket indhentes i denne forbindelse. De skriftlige oplysninger, der videregives til familiecentret og PPR, er således gennemsigtige for forældrene, og formålet er tydeligt.

For pædagogen kan det være en balancegang at få beskrevet barnets og familiens udfordringer på en måde, som forældrene vil samtykke til. Det kan ende med, at nogle af de ting der er blevet drøftet med familien udelades i indkaldelsen.

Netværksmødeskemaet til familiecentret har en rubrik, hvor man kan afkrydse om netværksmødet er en underretning jf. Serviceloven §153. Det er dagtilbuddet, der træffer beslutning om, hvorvidt mødet er en underretning eller ej, men det gøres tydeligt for familien, hvorfor det evt. er en underretning.

Det har ingen praktisk betydning for selve mødet og den indsats mødet evt. afstedkommer, om der sættes kryds i underretning eller ej. Afkrydsningen har alene betydning for, hvordan indkaldelsen bliver kategoriseret hos familiecentret jf. Serviceloven §155. Men det betyder noget for pædagogernes snak med forældrene, at det åbent drøftes, hvor bekymrede de er, og hvorfor de evt. mener at der er tale om en underretning.

Det betyder også noget for, hvordan dagtilbuddet handler, hvis forældrene ikke giver deres samtykke til mødet. Hvis der er tale om en underretning, vil den blive sendt til familiecentret uanset forældrenes samtykke jf. GDPR art. 6, hvor forhold c), d) og e), kan gøres gældende.

Dagtilbuddets skal således skønne, hvorvidt det er berettiget at videregive oplysningerne uden samtykke, når det afgøres om mødet skal have status af en underretning eller ej.

Den konkrete anvendelse af lovgivning om tavshedspligt og samtykke i forbindelse med mødet.

”Rundt om barnet” ledes af dagtilbuddets forældrevejleder, der tegner barnet på tavlen, og sikrer at det er barnets perspektiv der er mødets omdrejningspunkt Jf. Serviceloven §46 pkt. 5 stk. 3.

Mødet sikrer, at viden om det enkelte barn og familien deles mundtligt, hvor familien selv er til stede, og derfor også kan være med til at berigtige og nuancere oplysningerne.

Mødeformen sikrer ikke, at der kun bliver delt oplysninger som forældrene forinden har givet samtykke til. Under mødet bliver barnets og familiens udfordringer bredt yderligere ud. Og ofte bidrager både forældrene og pædagogerne til en fortælling, som åbner op for flere problematikker og måske yderligere bekymring.

Mødet skaber et fortrolighedsrum, hvor forældrene deler deres bekymringer med de professionelle. Måske ender de med at give flere oplysninger end de havde tænkt sig, da de gav deres samtykke.

”Jeg synes nogle gange godt med sådan nogle møder, man kan blive lidt presset ud i at sige noget, som måske kunne lyde forkert i tidspunktet, hvor man sidder der, fordi der sidder så mange mennesker som der gjorde, forskellige fagpersoner, så kan man jo godt blive lidt bekymret ik?” (Mor B. 00.00)

Samtykkets betydning for praksis

I ovennævnte situation kan der opstå tvivl om, hvorvidt de oplysninger mor giver på mødet, er afgivet under utilbørligt pres eller ligefrem ufrivilligt. Der er dog tale om oplysninger, som hun inden mødet gav samtykke til kunne deles, så bortset fra den klare skævhed mellem parterne, må oplysningerne anses for værende afgivet frivilligt.

Frivillighedsvurderingen går på omstændighederne vedr. afgivelse af samtykket, og ikke vedr. de oplysninger, der senere måtte tilgå, under forudsætning af at disse ligger indenfor det samtykkede.

Ligesom mor, kan de professionelle også give flere oplysninger på mødet end der ved samtykkets afgivelse var tale om. F.eks. kan pædagogen vælge at sige det, som hun ikke fik samtykke til, da hun skrev indkaldelsen sammen med forældrene. Her må der nødvendigvis foretages en afvejning af hensynet mellem barnets bedste og forældrehensynet.

Både GDPR art. 6 og Serviceloven § 49 a hjemler mulighed for at dele oplysninger mellem professionelle uden samtykke fra den berørte. Hvis betingelserne for at videregive oplysninger jf. Serviceloven § 49 a er til stede, må den professionelle selvsagt også videregive oplysningerne, når forældrene er til stede – samtykke eller ej. Det mindre i det mere. Det er trods alt mindre indgribende at videregive oplysningerne, når de implicerede har mulighed for umiddelbart at tage til genmæle. Samtidig kan en sådan videregivelse også få karakter af en implicit partshøring.

Forældrene skal ved indgåelsen af samtykket være informeret om, at de til enhver tid kan tilbagekalde deres samtykke, jf. art 7, stk. 3. Det er nærliggende at antage, at jo flere oplysninger der kommer frem, som forældrene i udgangspunkt ikke havde ønsket delt, desto større er risikoen for, at de ønsker at tilbagekalde samtykket.

Hvis forældrene tilbagekalder deres samtykke i forbindelse med eller efter mødet, skal de informeres om, hvorvidt oplysningerne vil blive journaliseret og brugt alligevel, og hvilke forhold der begrundet det. Det medfører også, at de professionelle skal tage stilling til, hvilke oplysninger, der er nødvendige for deres behandling af sagen. Det er ikke sikkert, at alle oplysninger er nødvendige for alle parter.

Den vigtigste balancegang i forhold til at dele oplysninger er således at afveje, hvad der er nødvendigt og proportionalt og ikke alene, hvad der er blevet givet samtykke til.

Delkonklusion

Det er i vidt omfang lovligt at videregive oplysninger uden forældrenes samtykke, hvis de professionelle skønner det nødvendigt.

Da der også er tale om en skævvridning mellem parterne, kan det anføres, at samtykket i forbindelse med ”Rundt om barnet” indhentes på skrømt og ikke er juridisk begrundet.

Det kan være vanskeligt at adskille hensynet til barnets bedste fra forældrehensynet, da barnets

bedste som regel tilgodeses, hvis forældrene oplever menneskelig opblomstring. Hvilket de ikke gør, hvis de føler sig presset til at dele oplysninger, som de ikke ønsker delt, eller oplever at de professionelle deler oplysninger, som ligger uden for det de har givet samtykke til.

Samtykket kan være med til at underbygge, at forældrene oplever reel anerkendelse i form af respekt for deres rettigheder i praksis, og på den baggrund har det en afgørende betydning for effekten af mødet.

Der bør derfor gøres en stor indsats for at forældrene oplever sig velinformeret og inddraget i, hvilke oplysninger der bliver delt.

Det bør også tilsikres, at forældrene ved mødets afslutning erindres om, at de til enhver tid kan tilbagekalde deres samtykke, hvorved de professionelle på ny må forholde sig til, hvilke oplysninger de journaliserer og hvad der er nødvendigt og proportionalt i forhold til deres videre arbejde med sagen.

Mødets nødvendighed

Resten af analysen afdækker sammenhængen mellem læring og menneskelige opblomstring, og anvender udsagn fra både mødrene og de professionelle.

Mødets nødvendighed er blevet analysens omdrejningspunkt, da empirien viste, at mødrenes oplevelse af nødvendighed hang sammen med deres læring.

Mødrenes oplevelse af mødets nødvendighed er forskellig, og mødrenes udbytte af mødet har sammenhæng med, hvor nødvendigt de oplevede at mødet var. Jeg er interesseret i at afdække, hvad der gør mødet meningsfuldt, og hvilken rolle anerkendelsen spiller for oplevelsen af nødvendighed.

Jeg har set på de tre mødre hver for sig og tildelt dem et afsnit hver. Igennem interview er jeg nået frem til, at de under mødet bliver bragt tre forskellige steder hen i forhold til den transformativ læreproces og oplevelsen af menneskelig opblomstring.

Der er forskellige forhold, der gør sig gældende hos de tre mødre. Det betyder, at jeg inde i de enkelte afsnit behandler forskellige temaer, som er særligt vigtige for deres oplevelse af anerkendelse, og deres mulighed for transformativ læring.

I analysen har jeg identificeret tre forskellige placeringer i forhold til menneskelig opblomstring og transformativ læring. Af de tre placeringer opstår der en fjerde placering, som jeg ikke har identificeret i projektet, men som jeg kan genkende fra praksis.

Placeringerne er ikke statiske. De skal ses som en hjælp til at forstå, hvordan man bedst understøtter forældrenes udvikling, så de kommer igennem en positiv transformativ læreproces, der gør dem bedre i stand til at give deres børn den omsorg og støtte som de har behov for.

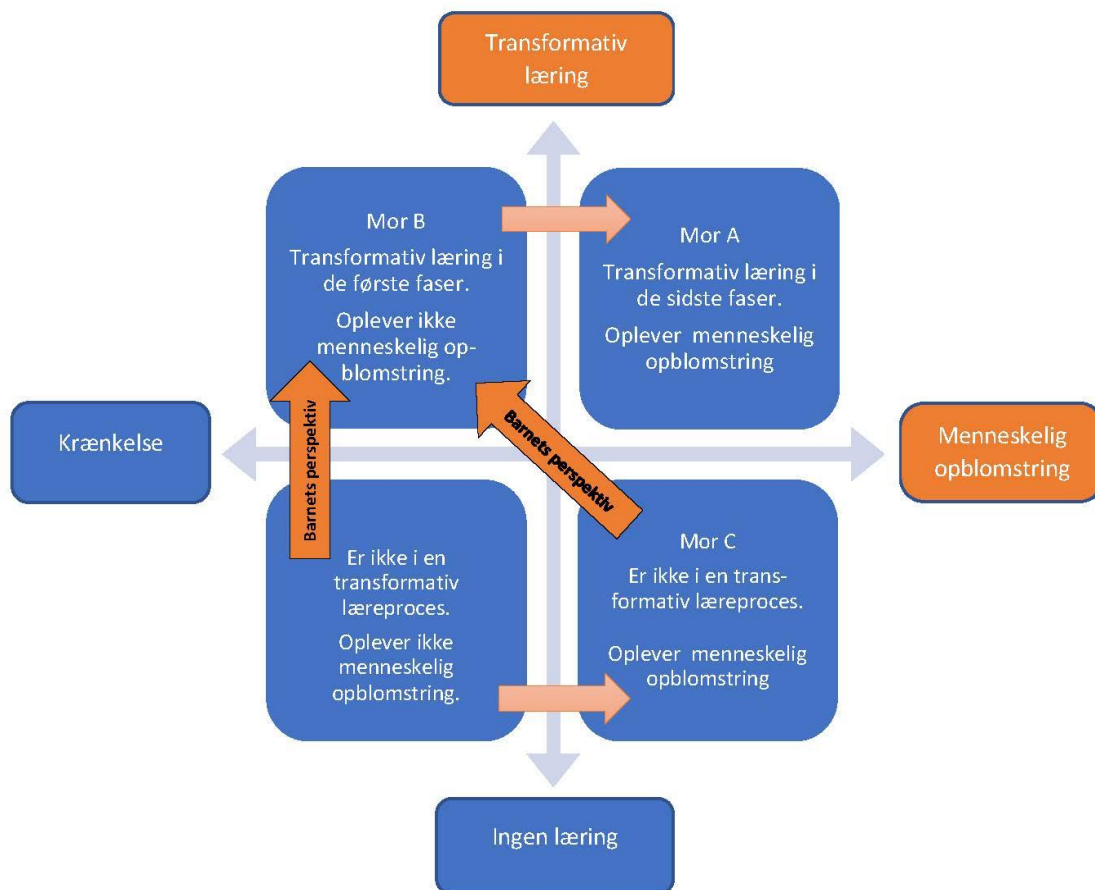
Modellen viser, at menneskelig opblomstring og anerkendelse ikke altid følges ad. Jeg vurderer, at mødet har effekt, hvis det enten understøtter menneskelig opblomstring eller transformativ læring,

eller begge dele.

Transformativ læring og menneskelig opblomstring finder ikke altid sted på samme tid fordi behovet for transformativ læring ofte opstår på baggrund af oplevelsen af utilstrækkelighed. Oplevelsen af utilstrækkelighed er ikke nødvendigvis koblet sammen med en krænkelsoplevelse. Men risikoen for at opleve sig krænket er overhængende.

Modellen bygger dels på interviewene med mødrene A, B og C og de professionelle, samt min egen erfaring fra deltagelse i ”Rundt om barnet”.

Model om samspillet mellem transformativ læring og menneskelig opblomstring

Jeg har sat mødrene ind i modellen der, hvor de befandt sig på interviewtidspunktet. Pilene peger på, hvad deres næste skridt vil være. Modellen viser, at man ikke kan komme igennem en transformativ

læringsproces, uden for en stund at opleve tab af menneskelig opblomstring.

Min forhåbning er, at B kommer over i det øverste højre felt, hvor A befinder sig. C skal først igennem en frustrerende periode, hvis hun skal erkende behovet for forandring, så hendes næste skridt er det øverste venstre felt.

Hvis forældrene efter ”Rundt om barnet” befinder sig i nederste venstre hjørne af modellen, har mødet ikke haft effekt.

Af de tre mødre jeg har interviewet, anså C ikke mødet for nødvendigt, hvorimod A og B syntes, at det var nødvendigt. Jeg forholder mig først til C.

Mor er ikke i en transformativ læreproces, men oplever menneskelig opblomstring.

C fandt ikke mødet nødvendigt, og hun synes ikke, at hendes dreng har udfordringer i et omfang der kan begrunde et møde af den størrelse.

“Altså, jeg synes for at være ærlig, at det behøvedes ikke at være så mange til det her møde med socialrådgiver og der var også en anden, hvad var hun nu... en psykolog og så var der en der stod og skrev på tavlen.

Altså, jeg vil sige, det var godt nok et stort møde, der var ikke sådan noget galt, min søn er lige fyldt tre år, og han kan ikke sådan snakke endnu. Han kan godt sige små sætninger, men ikke de lange ord, så jeg synes ikke, at der burde være så mange til det her møde. Jeg synes at det er spild af tid og penge for at være ærlig, man kunne sagtens snakke med en talepædagog der ved alt om sådan noget. Fordi hun sagde nemlig også, hun synes ikke, at der var noget helt galt ved det, udover min søn, altså udover alle de tegninger vi skrev og vurderede, hvordan min søn var, og vurderede hvordan han var fysisk og sådan noget. Det var ikke sådan det store, du ved. Men det var fint nok. Jeg havde ikke noget imod det, du ved.” (Mor C. 2.00)

Mor er ikke blevet krænket over, at der er så mange professionelle til stede. Hun synes, at det var et godt møde, og hun har fået god vejledning, særligt fra tale- hørekonsulenten, som hun også fortæller, at hun har brugt efterfølgende.

Det interessante ved mødet er, at de professionelle ikke var enige om bekymringsniveauet, hvilket mor også bemærker.

Uenighedens betydning for menneskelig opblomstring.

C refererer til at tale-hørekonsulenten ikke var så bekymret. Hvilket psykologen og socialrådgiveren tilsyneladende heller ikke var.

Pædagogen refererer fra mødet, at mødeleder forsøgte at skubbe lidt til deres bekymring.

”Helle (mødeleder) er rigtig dygtig til at sige, hvad kan vi gøre her. Der tror jeg ikke, at vi skal tage fejl af, at Helle står på de her møder og lige skubber til de fagfolk der er omkring. For til det møde med C, var alle fagfolk hurtige til at sige, at de ikke var bekymret, hvor Helle siger, det er jeg. Nu bliver I nødt til at sige noget, agtigt. Hun er rigtig god til at være den der får sagt, hvad der er vigtigt.

”Hvordan tror du, det er for mor at være i, at de andre fagfolk ikke er bekymret, og Helle så siger, men det er jeg, så det skal I også være?”

”Det hun gjorde det var, at hun sagde: Nu siger jeg lige noget til de her fagfolk, nu taler jeg lige til dem. Så var det som om, nu henvender hun sig til dem og hun skælder lidt ud på fagfolkene, ikke på pædagogerne og ikke på mor.

Vi sidder lidt på den anden side, og så kan hun sige, jeg bliver lidt bekymret, hvad kan I gøre? Så det bliver en samtale hun har med de fagfolk, som ikke bliver så ubehagelig for mor.” (Pædagog 8.00)

Som interviewer er jeg interesseret i, om mor kan have oplevet det som disrespekt, at mødeleder henvender sig til de professionelle udenom hende.

Men sådan oplevede pædagogen det ikke, og det får jeg heller ikke indtryk af at mor gjorde.

Mor iagttager uenigheden, og det lader til at de professionelles uenighed giver plads til hendes eget perspektiv og åbner op for, at hun kan tolke mødet som mindre nødvendigt. Hun behøver derfor ikke at være så bekymret.

Ifølge Ejrnæs er de professionelle ofte uenige om, hvornår det er nødvendigt at sætte ind med støtte i en familie, og hvornår et barn er i risiko. Denne uenighed er ikke altid kendt, og derfor ikke nødvendigvis noget, der er drøftet (Ejrnæs og Monrad 2017).

Ifølge ham bør uenigheden ideelt set opdages, accepteres og i mange tilfælde fastholdes, fordi uenigheden forbedrer muligheden for at forældrenes perspektiv kommer frem. Hvilket skete på mødet med C.

De var faktisk bare med til at høre, hvordan det gik med barnet, de blandede sig ikke så meget du ved. Det var mest hende talepædagogen, det var hende jeg snakkede mest med. (Mor C. 0.00)

Mor snakker med tale-hørekonsulenten, fordi det er tale-hørekonsulentens perspektiv, der er vigtigt for hende. De andre blander sig sandsynligvis ikke så meget, fordi de ikke er særligt bekymrede. Det giver mor oplevelsen af moralsk tilregnelighed, at hendes perspektiv får plads og hendes meninger tillægges samme værdi som de professionelles.

Det er godt, at ”Rundt om barnet” kan udstille og rumme de professionelles uenighed, så der kan komme flere teoretiske og værdimæssige vinkler på problemet. Det tyder på, at der finder en reel refleksion sted, hvor der gives plads til alle synspunkter, hvilket understøtter menneskelig opblomstring hos mor.

Anerkendelsen af mor bliver også tydelig i den måde den pædagogiske leder omtaler hendes deltagelse i mødet.

"...jeg synes fandme at hun var sej, det må jeg sige. Det at man som forældre sidder i sådan en situation, det kan godt være svært, og så at sidde og byde ind som hun gjorde. Det var fornuftigt, vedkommende, åbent, ærligt men også igen, vedkommende." (Pædagogisk leder 13.00)

Men anerkendelsen og uenigheden skubber ikke nødvendigvis til transformativ læring, fordi mor ikke oplever, at der er behov for forandring.

Det forhold understreger dilemmaet, som Høilund og Juul beskriver, hvor de professionelle på den ene side skal forebygge sociale problemer og på den anden side undgå krænkelser i form af magtudøvelse overfor familierne. De professionelle undgår krænkelser på mødet, men de lykkes måske i mindre grad med at støtte mor i at hjælpe hendes dreng.

Mors manglende bekymring betyder, at der ikke vil være en drivkraft for transformativ læring, og hun kommer derfor til at fortsætte, som hun altid har gjort.

"Alle de ting som vi snakkede om på mødet, det gør jeg allerede derhjemme, så der var ikke sådan det store synes jeg. Udover de papirer jeg fik fra tale-høre konsulenten. Det var rigtig godt at læse". (Mor C. 5.00)

Det kan være, at mor rent faktisk gør alt det, der er behov for, og kan det, hun skal kunne. I så fald er der kun behov for assimilativ læring, hvilket er det jeg vurderer, hun har fået med fra mødet.

Det kan også være, at mor ikke har forstået, hvad det er for udfordringer hendes barn har, og at samspillet på mødet ikke i tilstrækkelig grad er lykkedes med at understøtte erkendelsen af at der er behov for forandring.

Jeg ved ikke om der er behov for transformativ læring, men jeg kan konstatere, at der er en diskrepans mellem mors og pædagogens syn på drengens udvikling.

Ifølge pædagogen, så var mødet nødvendigt.

"Det var helt klart nødvendigt. Han er et barn der er bagud i sin udvikling, i den grad. Så jeg var ikke i tvivl om, at der skulle holdes et møde." (Pædagog 5.00)

Pædagogens leder betragter møderne som nødvendige når:

"...vi synes, at det samarbejde vi har os medarbejdere og forældrene det er nået et stykke, og nu tænker vi, at det kunne være en fordel at få andre personer med til at hjælpe os, specialister, og så går vi til KF. Og det er der, hvor det bliver nødvendigt." (Pædagogisk leder C.P. 10.00)

Hvis pædagogen oplever at være nået et stykke, og det nu kunne være en fordel at involvere andre faggrupper, så er det sandsynligvis fordi hun ønsker, at de skal medvirke til at skubbe på en forandring, som hun og hendes kolleger ikke selv er kommet helt i mål med.

Pædagogen oplever, at mor har fået noget med sig. Men hun lader ikke til at mene, at det har igangsat noget man kunne identificere som en transformativ læreproces, da hun samtidig er usikker på, om det ændrer noget.

”Jeg tror, at det har en effekt i forhold til, at det godt kan være, at det ikke lige ændrer noget på mors måde at være mor på, men der er nogen ting hun har hørt og lyttet til. Det ændres ikke lige med det sammen, men vi skal holde fast i, at vi skal holde et møde igen, at vi følger op på de aftaler vi laver.”
(Pædagog 8.00)

Det pædagogen beskriver som effekt, er, at mor har fået noget at vide, og der er nogle aftaler at følge op på. Der er på positiv vis igangsat en proces, hvor mor oplever menneskelig opblomstring, som med tiden kan bane vejen for transformativ læring og forandring.

Enighedens betydning for transformativ læring

Mødeleder kunne muligvis mærke, at mor ikke var bekymret, og derfor heller ikke særlig læringsparat, siden hun havde behov for at skubbe til nogle af de professionelle mødedeltagere. Den drivkraft mødeleder uden held forsøger at kalde frem hos mor, kan være den, som en af socialrådgiverne beskriver som det fælles pres, der kan blive, hvis alle professionelle er enige.

”...jo flere professionelle der har en holdning om at nogen kunne have brug for noget støtte, jo mere tager de det jo til sig. Det er jo klart, at alle vil jo lytte til de fagprofessionelle, hvis der er nok der er enige, kan man sige. Det er i hvert fald det jeg oplever. At der står vi ligesom sammen om at få sagt til forældrene, at vi gerne vil se en forandring”. (Socialrådgiver T. 6.30)

Socialrådgiveren oplever, at det virker. At de professionelle står sammen om at formidle situationens alvor til forældrene. Ud fra barnets perspektiv er det måske ligegyldigt, hvilken drivkraft, der er for den transformativ læring, da barnets behov er, at der sker en forandring.

Tale-hørekonsulenten er inde på det samme. Jeg spørger, om hun mener at møderne er forebyggende. Det svarer hun bekræftende på, netop fordi de får en alvorskarakter, når der er så mange professionelle samlet.

”De har jo altid en alvors karakter, når man bliver indkaldt som forældre til sådan nogen møder, hvor der sidder fagpersoner. Så kan jeg jo godt tænke, at så vil man gå derfra som forælder og tænke, at der er noget man skal prøve selv og yde, og hvis man ikke kan det, så er der nogen rundt omkring på sådan et møde, som er blevet gjort opmærksom på, at der er noget der skal løstes, hjælpe forældrene i forbindelse med det, så ja, det kan jeg godt tænke.” (tale-hørekonsulent 14.00)

Mødet med C viser, at de professionelle ikke altid står sammen på ”Rundt om barnet” møderne. Hvilket er godt, set i det perspektiv, som Ejrnæs bringer op. Men det kan være, at uenigheden fjerner alvorskarakteren, og det er ikke så godt.

Socialrådgiveren mener, ligesom tale-høre konsulenten, at det, at der sidder mange professionelle, understreger alvoren af mødet. Men hun erkender også, at det kan være skræmmende og kontraproduktivt i forhold til at kunne hjælpe familien.

"... det betyder at der er en alvorsgrad i det, at der er rigtig mange professionelle der bruger tiden på at sætte sig ned og forklare det her. På den anden side kan det helt sikkert også virke både ubehageligt og skræmmende. Der kan være alle mulige følelser i forhold til det. Men jeg håber at, familierne oplever, at der er rigtig mange der gerne vil hjælpe, og der er rigtig mange der har noget viden, som de kan dele ud af, og som de kan hjælpe familien ud fra. Men jeg er ikke sikker på at det altid opleves sådan fra familiernes side, men det vil jeg da håbe." (Socialrådgiver T. 14.00)

Det kan være svært at vide, om enighed på mødet med C havde udløst en erkendelse hos hende omkring sønnens udfordringer og hans behov for støtte, og dermed skubbet på en transformativ læreproces, hvor hun ville ændre sine mentale skemaer i forhold til, hvordan hun forstår drengen. Eller om enigheden havde fået den slagside, at hun havde følt sig krænket, og hverken havde oplevet menneskelig opblomstring eller var kommet til en forståelse af behovet for forandring.

Forberedelsen af C til mødet

I mine interviews bliver der lagt vægt på, hvorvidt forældrene er godt forberedt til mødet eller ej. De professionelle kan tydeligt mærke, om forældrene ved, hvad der skal ske. Deres parathed til at indgå i mødet, skal etableres før mødet. Ellers er der risiko for, at de føler sig krænket i både retlig og social forstand. Det udelukker ikke transformativ læring, at de bliver krænket, men det hæmmer deres lyst til at indgå i et samspil med de professionelle mødedeltagere om en forandringsproces.

For begge socialrådgivere er det meget vigtigt, at forældrene er godt forberedt på mødet.

Forberedelsen baner vejen for, at de efterfølgende kan etablere et samarbejde med familien, hvis der er behov for det.

"Der har ikke været nogen overraskende blikke eller noget som helst. Der hvor man kan se på mennesker om de er trygge ved situationen eller om det er helt ny viden for dem, det synes jeg ikke der har været, og det giver jo bare et meget nemmere samarbejde." (Socialrådgiver T. 2.00)

Da indkaldelsen til mødet indbefatter, at der bliver indhentet samtykke, oplever socialrådgiverne, at forældrene er godt forberedt, både i forhold til, hvem der sidder med ved mødet, og hvad mødet skal handle om.

Forberedelsen kan være med til at skubbe til erkendelsesprocessen, og på den måde understøtte den transformativ læring. Men i C's tilfælde forholdt det sig anderledes.

Pædagogen gør meget ud af, at mor skal føle sig tryk ved at komme til mødet, og hun holder derfor et lille formøde med hende for at forberede hende.

"Jeg havde et lille møde, hvor jeg fortalte hende om, hvordan det foregik. Jeg fortalte hende, at som jeg havde

oplevet "Rundt om barnet" før, så havde det været rigtig rart og hyggeligt, og det var vigtigt, at hun også kom til orde. At det var meget hende der var fokus på, og hvad hun tænkte, og det var vigtigt, at hun havde en oplevelse af, at det var rart, ellers skulle hun sige til, hvis der var noget, hun ikke syntes var særlig rart omkring mødet." (Pædagog 3.00)

Der er et meget stort fokus på, at mødet skal være rart og hyggeligt.

Måske kommer pædagogens arbejde omkring fortrolighedskundskab og anerkendelse til at stå i vejen for en transformativ læreproces. Eller også gør hun præcis det, der skal til for at mor ikke bakker ud.

Pædagogen ser mødet som en del af en proces. Derfor giver det mening først at etablere en god relation og give mor mulighed for menneskelig opblomstring, inden der bliver stillet krav.

Pædagogen mener at udkommet af mødet var:

"... at vi inden sommer skulle have en opfølgning. Vi skulle have nogle klare aftaler, som vi kunne følge op på, kan mor så de ting, som hun siger, at hun kan." (Pædagog 8.00)

Der vil blive fulgt op, og hvis mor ikke kan det, hun siger, at hun kan, så var assimilativ læring ikke tilstrækkeligt. Men der er støbt et fundament af tillid mellem pædagogen og mor. En sådan start på samarbejdet vil sandsynligvis kunne bære igennem den frustration en transformativ læreproces vil medføre.

Delkonklusion

C er ikke i en transformativ læreproces, men mødet var positivt og hun følte sig i høj grad set og anerkendt. Hun syntes ikke, at mødet var nødvendigt, og hun mente, at hun allerede gjorde det, der blev anbefalet af de professionelle.

Hun fik god vejledning fra tale-hørekonsulenten, som hun fortæller, at hun anvender. De professionelle var ikke enige om bekymringsniveauet, hvilket gav god plads til hendes perspektiv.

Jeg kunne kun spore assimilativ læring, men samspillet på mødet lod i høj grad til at understøtte menneskelig opblomstring.

Der er derfor mulighed for, at hun på et opfølgende møde vil kunne forstå pædagogens perspektiv og nå til en erkendelse af, at hendes søn har nogle udfordringer, som han skal have støtte til at klare. Det vil udløse behovet for en transformativ læreproces, forstået som en forandring i personlighedslaget, hvor hun skal omskrive de mentale skemaer, der definerer sønnens behov og hvordan hun bedst tilgodeser dem.

Mor er i en transformativ læreproces, men oplever ikke menneskelig opblomstring.

I denne del af analysen beskæftiger jeg mig med B, der har det rigtig svært. Hun er præget af de to

første faser af den transformative læreproces, hvor hun oplever et desorienterende dilemma, og hvor hun er usikker på, hvad det er for en proces, der er i gang.

Da jeg spørger mor, om hun er enig i, at der var behov for et møde, svarer hun:

"Altså måske ikke så... på en måde og så måske ikke, ja. Altså jeg kan da godt se at J (barnet) måske mangler lidt hjælp og guidning og støtte omkring de ting, som han går igennem lige nu, måske. Men jeg ved det ikke, for jeg ved ikke præcist, hvad det fører til, også i det at det er kommet ind i det familiecenter med en socialrådgiver der, så det er jeg også lidt spændt på at se, hvad det er for noget". (Mor B. ny tid 00.00)

Mor oplever sig ikke helt tilstrækkelig informeret inden mødet. Mest fordi hun ikke var forberedt på, hvor mødet bar hen. Det kan have givet hende en oplevelse af juridisk krænkelse.

"Jeg blev bare lidt sådan over at socialrådgiveren følte, at hun godt kunne lave en sag ud af det der blev sagt. Ja, hvor jeg ikke selv følte at vi havde... sådan. Det er bare mig tror jeg..." (Mor B. ny tid 00.00)

På den ene side kan hun godt se, at hendes dreng har brug for mere hjælp og støtte. På den anden side var det ikke rart, at de professionelle var bekymret, og at socialrådgiveren syntes, at det var nødvendigt at oprette en sag.

Mor og far mødte forholdsvis fattede op til mødet, og der var nok ingen af dem, der helt havde forestillet sig, at særligt mor ville åbne så meget op, som hun gjorde.

"Der skete noget undervejs på mødet som gjorde, at mor pludselig var mere ærlig omkring sine udfordringer, hvor jeg sådan lidt tænkte, at hun mødte op med en overflade, sådan startede det i hvert fald, mødet, hvor hun åbnede op meget mere undervejs..." (Tale-bøve konsulent 3.00)

Mor er under hele interviewet ambivalent i forhold til, at hun på den ene side fik åbnet op for at få den hjælp hun har brug for, og på den anden side ikke aner, hvad det indebærer.

Da jeg spørger, hvordan hun havde det under mødet, svarer hun:

"Fint nok, ja. Det er også rart nok at komme ud med måske nogen ting, som man har følt kunne være svære at sige, men som måske var et godt tidspunkt at sige tingene på. Ja" (Mor B. 2.00)

Men hun fortæller også flere gange, at hun følte sig presset og at tingene ligesom blev hevet ud af hende.

Den svære balance mellem krænkelse og oplevelsen af nødvendighed

Når man sidder til et møde, der handler om ens barns trivsel og udvikling, så er man i udgangspunktet sårbar. De professionelle har et meget svært balancearbejde, hvor de på den ene side skal have forældrene til at erkende, at der er behov for forandring, og på den anden side undgå at de

bakker ud, fordi det er for svært.

Mange af de familier, der deltager, har sandsynligvis en lang række krænkelseserfaringer bag sig, som en del af deres habitus. Det gør det vanskeligt for de professionelle at pege på de udfordringer de ser uden, at det bliver opfattet som en kritik af forældrene, som de er.

I interviewet med B blev det synligt, hvor usikker hun er på, om de professionelle vil hende det godt.

"Jeg synes også at hende Helle der (mødeleder), hun var god til at føre mødet og de her ting, men jeg følte måske, at nogen af de ting jeg fik sagt blev måske fordrejet lidt til fordel for nogen af de mennesker der sad der, eller sådan..."

"Hvordan kunne det blive en fordel for nogen af de mennesker der sad der?"

"Ikke sådan en fordel, men sådan, ja nu skal jeg lige... så det lyder rigtigt. Altså sådan, ligesom når... Nogle gange så følte jeg, at ordene blev hevet lidt ud af mig, ja"

"Tidligere sagde du, at du ikke kom til at sige noget du fortrød, men var der måske det alligevel?"

"Nej, det synes jeg ikke at der var. Men du ved, ligesom at jeg blev også ked af det på et tidspunkt ik, så man kunne måske godt føle sig lidt presset. Ikke fordi jeg følte at der var noget forkert der blev sagt eller sådan. Jeg tror måske mere, at det var måden, med det jeg fik sagt, som kunne blive kigget forkert på." (Mor B. 10.00)

Den tredje fase i den transformative læreproces er en kritisk vurdering af antagelser.

Min vurdering er, at hendes antagelse har været, at det er bedst at klare tingene selv, og at det er noget skidt at få professionelles indblanding, fordi de ikke nødvendigvis vil hende det godt. Det er en antagelse hun arbejder med og udfordrer.

"Men jeg synes, det er rart at vide, at det ikke er for at skade os, men fordi I gerne vil hjælpe, og det er sådan jeg har det. Det er jo ikke fordi I vil noget dårligt eller noget. Det er jo mere for at vi kan få det nemmere, og blive bedre sammen som familie..." (Mor B. 4.00)

Man kan få det indtryk, at hun prøver at overbevise sig selv om, at hun har ret i sin antagelse om, at de professionelle ikke vil skade hende. Hun vender tilbage til det et par gange. Måske også for at få min bekræftelse på, at det er rigtigt.

Hun er meget usikker på, hvad hun har fået sat i gang på mødet. Men oplevelsen af, at de professionelle vil hendes barn og familie det godt, er den der står tydeligst frem. Da jeg spørger hende om hun tror, at hendes dreng er glad for, at vi har holdt mødet, svarer hun:

"Det tror jeg virkelig. Fordi han har brug for noget mere støtte, eller vi har brug for noget mere støtte, og det tror jeg også, at han kan mærke. Det er lige så meget efter, at vi har haft det her møde, at han kan

mærke, at jeg prøver noget mere, også at far prøver, så jeg tror, at det har hjulpet os.” (Mor B. 13.00)

Mor forholder sig både til sønnens behov for støtte, og til hendes eget behov for støtte. Hun er nået til den erkendelse, at hun har brug for hjælp, for at hun kan give hendes dreng det han har brug for. Den erkendelse er hård, og det er en svær balance for de professionelle både at skubbe til hende og holde hånden under hende på samme tid.

”Mange forældre er ikke selv opmærksomme på, hvor svært de har det, før man får taget hul på snakken. Det er også derfor at nogen begynder at græde efter en times møde, fordi det går op for dem, at det er bare mega svært at være forælder... Det kan både give bagslag, men det kan også give motivation til at gå hjem og gøre noget”. (Socialrådgiver T. 14.00)

På mødet anerkender de professionelle, at mor står med en meget svær opgave. Men mødet fører ikke til menneskelig opblomstring, fordi det samtidig udløser stor tvivl og en oplevelse af utilstrækkelighed.

Derimod udløser mødet en oplevelse af, at forandring er nødvendigt, hvilket bliver mors drivkraft for transformativ læring.

Den svære balance mellem at skubbe til den transformativ læreproces og samtidig undgå at forældrene bliver krænket, understøttes af mødeformen.

”Rundt om Barnet” har et meget stort fokus på barnets perspektiv. Mors oplevelse af utilstrækkelighed kommer fordi hun får øje på, at hendes dreng har nogle behov, der ikke bliver dækket- og ikke på baggrund af kritik fra de professionelle.

Barnets perspektiv

”Rundt om barnet” understøtter et tilstræbt indefra perspektiv, hvor alle reflekterer sammen og forsøger at sætte sig i barnets sted og forstå, hvordan det føles og opleves at være barn under de vilkår der er. (Warming 2011)

Når fokus er på barnets perspektiv, bliver der ikke peget på, hvad forældrene gør forkert, men hvad der kan bringe barnet i trivsel og udvikling. Det reducerer risikoen for at forældrene føler sig krænket og understøtter samtidig deres drivkraft og deres handlekompetencer til at skabe forandring.

B er plaget af skyld, og peger på, at hun ikke har gjort det godt nok. Mødet giver hende en indsigt hun ikke havde før, og det bliver klart for hende, at der er noget hun og far kan gøre bedre for deres dreng.

”Det fik mig til at indse, at der er ting vi kan gøre bedre, at der er ting vi kan hjælpe J (barnet) bedre med, for at han ligesom selv kan være nysgerrig og glad for de ting som måske kan virke svært, ja. Så det

er i hvert fald helt sikkert, det her møde har gjort meget med mig.” (Mor B. 8.00)

Selvom mor under interviewet fortæller, at hun følte sig presset og oplevede situationen som svær, så giver hun ikke udtryk for at være blevet krænket. Det tilskrives jeg formen, hvor de professionelle har reflekteret sammen med hende, men ikke har kritiseret hende som hun er.

Delkonklusion

B fandt mødet nødvendigt, men svært at være i. Der var tydelige tegn på, at hun var i den svære begyndelse af en transformativ læreproces, hvor hendes selvværd var lavt, og ikke blev styrket af, at en socialrådgiver fandt det nødvendigt at oprette en sag, og de professionelle i det hele taget var enige om at være bekymret.

Fokus på barnets perspektiv betød, at hun ikke oplevede mødet som krænkende, men i stedet opnåede en erkendelse af, at hendes dreng har brug for, at der sker en forandring.

Samspelet på mødet understøttede den transformativ læreproces, men ikke menneskelig opblomstring.

Mor er i en transformativ læreproces og oplever menneskelig opblomstring

A giver i høj grad udtryk for, at hun har været glad for mødet, og hun er meget enig i, at mødet var nødvendigt. Hun kunne godt have ønsket sig, at det var kommet noget før, for hun har været bekymret for sit barns udvikling længe. Hun betragter mødet som en håndsrækning og en mulighed for at få hjælp.

”Men det er også svært som forælder at være helt ærlig og fortælle, han er lidt sådan der... Man vil jo heller ikke sådan sige, at ens barn har så mange svage sider, har så mange vanskeligheder og sådan noget. Så jeg tror bare, at det hjælper at være mere åben, for så får han den rigtige hjælp.” (Mor A. 12.00)

Mor er kommet over de første faser af den transformativ læreproces. Hun er ikke længere desorienteret, og hun arbejder med ikke at være skamfuld over at stå med en udfordring, som hun ikke selv kan løse.

Mor peger selv på en masse tiltag, hun har gjort, som kan tyde på, at hun allerede inden mødet er påbegyndt en transformativ læreproces, hvor drivkraften har været, at hendes barn ikke har udviklet sig alderssvarende.

I forhold til de ti faser Mezirow stiller op, bevæger hun sig nu primært mellem de midterste faser, hvor det er meningsfuldt for hende at dele sin bekymring med andre, afsøge nye handlemuligheder og erhverve ny viden og færdigheder.

”Også at der egentlig er et familiecenter, som jeg kan sparre med. Og jeg har været til møde derhenne, og snakket om, at jeg vil gerne være bedre til egentlig at sætte grænser, og hvordan man gør det på den bedste måde. At man ikke straffer barnet, men man fortæller, at man har en grænse og at han skal overholde det, og sådan noget. At der er konsekvens, hvis han ikke gør det, på en ordentlig måde”. (Mor A. 6.00)

På mødet var mor meget nysgerrig efter at vide, hvad de professionelle kunne tilbyde hende, og der blev etableret en god kontakt til familiecentret.

Hun efterspørger hjælp til, hvordan hun sætter grænser for sit barn, hvilket for de fleste er grænseoverskridende. Det er en ændring i personlighedslaget, hun er i gang med, hvor hun forholder sig til sin adfærd og kommunikative vaner i forhold til sin søn.

A har ikke på nogen måde oplevet mødet som krænkende. Og det på trods af, at det kom bag på hende, at socialrådgiveren var inviteret med. Hun oplever social værdsættelse, fordi hun sammen med faren, anerkendes som den vigtigste person i hendes drengs liv, og fordi de professionelle roser hendes indsats. Mødet kommer på den måde både til at understøtte den transformativ læreproces og udvikle hendes selvværd og handledygtighed, hvilket bl.a. viser sig i hendes samarbejde med pædagogerne efterfølgende.

”Pædagogerne er rigtig gode, jeg går også ind og sparrer en del med dem, er begyndt at gøre, så fortæller jeg også at H (barnet) for tiden, så benytter han det her ord... og han siger dem på den her måde, det er det her han mener, prøv at bruge det hele dagen, når han er hos jer, så han egentlig bliver vant til at bruge det.” (Mor A. 16.00)

Mor er glad for det pædagogiske personale og hun benytter dem til at sparre med. Hun sætter pris på den vejledning de giver. Men hun er også begyndt at fortælle dem, hvad hun gerne vil have at de arbejder med, hvilket tyder på, at hun er blevet mere sikker på sig selv som mor.

Barnets perspektiv

Ethvert møde lægger ud med at skabe en stemning. Alle de professionelle i rummet har et ansvar for at udvise fortrolighedskundskab, så forældrene kan falde til ro og opleve sig velkomne.

”... det er vores opgave, at hvad skal man sige, gjort stemningen rar, hvis du forstår, hvad jeg mener med det. Det kan være smalltalk i starten. (Tale-hørekonsulent 6.00)

A oplever mødets opstart hyggelig. Hun følte ikke, at det bare begyndte lige på og hårdt.

”... jeg synes vi gik lige så stille i gang og snakkede lidt. Det var sådan lidt hyggeligt. Det var ikke sådan noget med, at I som forældre i skal gøre det her og det her, på den måde...” (Mor A. 0.00)

Mor var mødt op på mødet med en forventning om, at hun skulle tage imod en masse gode råd fra de professionelle. I stedet oplevede hun, at det var hyggeligt, og at mødet gik lige så stille i gang. Det er lidt interessant, at hun syntes at det gik lige så stille i gang, for forældrene kom for sent, og da

mødet også skulle tolkes, havde vi lidt travlt. Jeg tror ikke, at der på det møde var tid til small talk.

”Rundt om barnet” mødet indledes med, at forældrene bliver spurgt ind til, hvad det er for en fremtid de ønsker for deres barn, og hvad de tror, deres barn drømmer om. Forældrene nævner som regel uddannelse, job, familie og venner.

”Jeg kan også godt tænke, at de bliver mere ærlige fordi der sådan bliver spurgt ind til, hvad de ønsker for deres børns fremtid, det er der jo ikke nogen forældre der ikke vil synes er et dejligt spørgsmål at få stillet, altså det vækker en masse tanker. (Tale-hørekonsulent 6.00)

Det er et ganske ufarligt spørgsmål at få stillet. Og det tydeliggør, at vi er der for at hjælpe barnet, både her og nu, og på lang sigt. Det er forældrenes udefra perspektiv på barnet, der kommer frem i dette spørgsmål, hvor barnets perspektiv er lig med forældrenes opfattelse af barnets bedste. (Warming 2011)

Som tale-hørekonsulenten siger, så sætter det en masse tanker i gang hos forældrene. Deres ambitioner på barnets vegne får dem til at overveje deres ansvar, og kan på den måde være med til at motivere til en forandring. Deres drømme for barnets fremtid kan være en meget stærk drivkraft. Overvejelserne omkring barnets fremtid er ikke small talk, på trods af at det føles som en stille og rolig opstart.

Undervejs på mødet vender mødeleder jævnligt tilbage til forældrenes fremtidsdrømme og sammenholder dem med situationen nu og her. Hvis barnet f.eks. har meget svært ved at fastholde opmærksomheden på noget, så kan det sættes i sammenhæng med, at barnet vil få svært ved at følge en undervisning, hvis der ikke sker en forandring. Det giver forældrene en forståelse for, hvorfor en forandring er vigtig allerede nu.

A havde været til møde i en tidligere institution, hvor udgangspunktet havde været en pædagogisk udviklingsprofil. Den oplevede hun som meget teoretisk, og de handleanvisninger hun fik i den forbindelse, var ikke meningsfulde for hende, fordi hun manglede en forståelse for sammenhængen. Hun kommer til mødet med de samme forventninger. Hun oplever i stedet, at barnet bliver tegnet på tavlen, og udgangspunktet er hans behov, og ikke at pege på, hvad hun skal gøre anderledes.

”De andre møder jeg havde i vuggestuen, der kiggede vi meget ud fra en model, hvor han ligger henne og hvad vuggestuen egentlig gør. Der var ikke sådan det samarbejde jeg har med børnehaven... Jeg synes, det fungerede godt, at der var en tavle, og vi kan komme rundt, og hun skrev også tingene ned...” (Mor A 00.00)

Man kan sagtens inddrage en udviklingsprofil, en sprogscreening eller lignende, men det er et vidensbidrag. Det er barnets perspektiv, der er mødets omdrejningspunkt og ikke abstrakte grafer. Barnets perspektiv sikrer, at forældrene oplever at kunne bidrage, og at det ikke alene er problemerne, der fokuseres på.

Mor hun fremhæver netop, at hendes perspektiv får plads, og hun får lov til at byde ind. Det betyder noget, at der er plads til flere perspektiver og at det ikke kun er problemerne, der kommer til at fylde.

"Vi fik lov til at byde ind først og komme ind på, hvem H (barnet) er og alle får et indblik i, hvad for en dreng han er, og hvordan han trives i børnehaven. Jeg havde bare et positivt ja... Det var positivt, fordi jeg som mor fik lov til egentlig at sige, hvordan jeg ser ham hjemme og hvordan I ser ham i børnehaven, så der var ikke kun fokus på de vanskeligheder han har, men at man også gik rundt og kiggede på det positive. Alle de gode sider han egentlig også har." (Mor A 0.00)

Mor lader til at have erfaring for, at der bliver talt hen over hovedet på hende, siden hun fremhæver, at hun fik lov til at sige, hvordan hun ser sin dreng.

Alle de professionelle har oplevet møder, hvor de har talt hen over hovedet på forældrene, hvor deres vidensbidrag er kommet til at lyde bedrevindende og sandsynligvis har været krænkende. Det oplever de at undgå på "Rundt om Barnet", fordi det hele tiden er barnets perspektiv, der er i centrum, og fordi der er en mødeleder, der sikrer, at det er det spor, der bliver holdt.

"Det tager jo udgangspunkt i barnet kan man sige. Det er først, ik?..."

Man møder mennesket med udgangspunkt i deres eget barn. Hvor vi nogle gange godt kan have lidt, sådan faglige overordnede indgange. Der er noget, nogen bestemte termer vi har brugt i mange år, som måske skaber en afstand mellem os og forældrene. Så formen er rigtig god. Bestemt." (Tale-bøve konsulent 6.00)

At forældrenes perspektiv får plads, er ikke ensbetydende med at de professionelle ikke kan komme med deres vidensbidrag. Men den viden, der trækkes frem, bliver sat i relation til barnets udvikling og behov.

Vidensparanteser

På mødet deler forældrene og de professionelle deres perspektiv på barnet, og der tilstræbes en refleksion, hvor alle er ligeværdige, og hvor forældrenes viden om deres eget barn tillægges stor vægt. Men mødeformen sikrer også, at der bliver skubbet til perspektiverne ved at tilføre viden.

Mødeformen gør brug af det, der i modellen kaldes vidensparanteser. Her træder man ud af refleksionen, og mødeleder bidrager med konkret viden, eller efterspørger det hos de professionelle. Det kan f.eks. være viden om selvregulering og sprog. Den ekspertviden der bliver delt, står over de individuelle perspektiver.

Det føles ikke krænkende at blive klogere. De professionelle vidensbidrag, hjælper forældrene til at reflektere kritisk over deres egne værdier og forventninger til barnet uden, de føler sig personligt angrebet.

"Det jeg går hjem og gør anderledes. De fire faktorer som man egentlig skal bruge inden han egentlig kan lære sprog. Det med at have øjenkontakt og have fælles interesse og det at man også veksler noget. Det

spurgte jeg meget ind til. Det kan jeg godt se, at det er noget jeg skal arbejde med H med.” (Mor A. 6.00)

A er godt i gang med en transformativ læreproces. I denne udtalelse ser hun ud til at befinde sig omkring fase syv, hvor hun er optaget af at tilegne sig viden og færdigheder, så hun kan skubbe på sin drengs udvikling.

På trods af, at der var gået mere end en måned mellem mødet og interviewet, kan hun tydeligt huske det, som tale-høre konsulent sagde. For at kunne omsætte den nye viden, kræver det, at hun ændrer i sine kommunikative vaner, hvilket er en forandring i personlighedslaget.

Det bliver lettere, fordi det er hendes søn H, der er omdrejningspunktet for forandringen. Det er ikke noget hun skal arbejde med. Det er noget hun skal arbejde med H med.

Det er ikke alle forældre der, ligesom A, går til mødet, og helt har forstået, hvad problemet er. Det kan godt være, at pædagogerne har været tydelige med, hvilke udfordringer de ser, men mødet får det sat i perspektiv.

”... det har primært været anden etniske familier, at det kan godt komme bag på dem, de forventninger vi har til dem. Hvad skal man sige, som samfund. Hvad er det et barn på tre år skal kunne, hvad er det et barn på fire år skal kunne, altså de her ting med, hvor aktiv, hvor stort et forældreansvar der egentlig ligger, frem for i de kulturer, de måske kommer fra, der kan man godt se at de måske kan være lidt overraskede over de store krav der er.” (Socialrådgiver S. 5.00)

Forældrene får ny viden, der kommer bag på dem. Det betyder, at der var noget de rent faktisk ikke vidste inden mødet. Hvis man bare havde snakket om, hvad der skulle gøres anderledes, uden at give en forståelse for hvorfor, så er det ikke sikkert, at det havde ført til overraskelse, men snarere til krænkelser og en oplevelse af ikke at være god nok som forældre.

Vidensparanteser understøtter på en anerkendende måde kritisk refleksion, fordi de netop handler om at oplyse - ikke at bebrejde. Den nye viden kan give forældrene en forståelse for barnets udfordringer og blive en drivkraft for transformativ læring. Det gør det ikke nødvendigvis let at bære, men det opleves ikke krænkelser.

Delkonklusion

A fandt mødet nødvendigt, og hun oplevede samtidig menneskelig opblomstring. Ved at hendes perspektiv fik plads, blev hun anerkendt som en person med grundlæggende værdi for mødefællesskabets bestræbelser på at hjælpe hendes søn.

På mødet fik mor ny viden og hun blev præsenteret for en socialrådgiver som kunne tilbyde hende støtte i den transformativ læreproces, hun allerede var i gang med.

Mor oplever det ikke krænkelser at modtage hjælp, men snarere, at de professionelle anerkender hendes vilje og evner til at skabe forandring for hendes søn.

Konklusion

Jeg har foretaget otte interviews, og alle otte, både forældre og professionelle er positive overfor modellen.

Jeg har undersøgt, hvilke elementer, der skal være til stede for at forældrene føler sig anerkendt, får nye viden og udvikler nye færdigheder i forhold til at skabe forandring for deres barn.

Et effektivt tværfagligt møde skal i denne sammenhæng forstås som et møde, hvor forældrene har oplevet menneskelig opblomstring eller/ og har fået støtte til en transformativ læreproces. Analysen viser, at det er lykkedes.

Formålet med ”Rundt om barnet” har været at etablere en tidlig, helhedsorienteret indsats, hvor mødet er en indsats i sig selv. I min analyse har jeg set på, hvad det er for elementer i mødeformen, der understøtter transformativ læring og menneskelig opblomstring hos forældrene, og hvorfor mødeformen kan betragtes som en indsats i sig selv.

Det står klart, at forældrene skal mødes forskelligt, alt efter, hvor de er i forhold til erkendelsen af mødets nødvendighed og at det i mange tilfælde er en svær balance både at skubbe på en transformativ læreproces og understøtte menneskelig opblomstring.

”Rundt om barnet” understøttede menneskelig opblomstring

To af tre mødre har oplevet menneskelig opblomstring fordi de oplevede sig socialt værdsat og værdifulde for det fællesskab, som mødet er.

På mødet med C var de professionelle ikke enige om bekymringsniveauet. Denne synlige uenighed gav plads til hendes perspektiv, og gav hende en oplevelse af moralsk tilregnelighed, som betød at hun oplevede mødet meget positivt, selvom hun ikke fandt det nødvendigt. Den manglende oplevelse af nødvendighed, reducerede behovet for at skabe forandring, hvilket medførte, at der ikke blev etableret grundlag for en transformativ læreproces.

Både A og de professionelle fandt mødet nødvendigt, og de var enige om bekymringsniveauet. A mødte stor anerkendelse for at være så tydelig omkring de udfordringer hun og hendes søn havde, og at hun tog så åbent imod hjælp.

I samspillet med de professionelle oplevede mor menneskelig opblomstring. Hendes perspektiv blev budt velkommen. Hun oplevede at få lov til at byde ind først, hvilket hun ikke havde forventet.

B oplevede ikke menneskelig opblomstring. Hun fandt mødet nødvendigt, men det var hårdt at være i. De professionelle var enige om at være bekymrede. Det skubbede til hendes oplevelse af, at der var behov for en forandring, men samtidig gav det hende følelsen af utilstrækkelighed.

Når forældrene oplever sig utilstrækkelige, er der stor risiko for, at de også føler sig krænket, særligt hvis de har flere krænkelserfaringer bag sig. De professionelles enighed kan medføre, at forældrene føler sig presset, og at deres perspektiv skubbes i baggrunden og ikke tillægges værdi, hvilket er moralsk krænkende.

B gav dog ikke udtryk for at være blevet krænket. Det kan tilskrives at ”Rundt om barnet” fokuserer på barnets perspektiv og barnets behov for forandring, i stedet for at kritisere forældrene, som de er.

”Rundt om barnet” understøttede en transformativ læreproces

For to af tre mødre understøttede ”Rundt om barnet” en transformativ læreproces.

For B var den transformative læreproces i den første svære fase, hvor hun følte sig utilstrækkelig og frustreret, og oplevede at blive skubbet ud i en forandringsproces, hun ikke kunne overskue omfanget af.

De professionelles enighed omkring bekymringsniveauet førte til en erkendelse af, at der var behov for en forandring. Ud fra barnets perspektiv, var det en forandring som mor, på trods af kvaler, kunne se et behov for, hvilket blev en drivkraft for transformativ læring.

A var kommet over de første faser i den transformative læreproces. Hun var derfor ikke frustreret, men var klar til at tilegne sig ny viden og færdigheder for bedre at kunne hjælpe sin dreng. Mødet understøttede hendes læreproces, fordi de professionelle delte deres viden om fundamentet for sprogtilegnelse og der blev etableret en relation til socialrådgiveren, som kunne støtte hende i at indarbejde en ny og kærlig måde at sætte grænser på.

Forberedelsen og samtykket

Forberedelsen til ”Rundt om barnet” har stor betydning for kvaliteten af selve mødet. Indkaldelsen og indhentelse af samtykke skal derfor ses som en væsentlig del af mødeindsatsen. Det er en proces som godt kan udfordre de professionelle, fordi de skal være tydelige og ærlige omkring deres bekymring. Samtykket er et opgør med skjulte dagsordener, og det er med til at underbygge, at forældrene oplever anerkendelse i form af respekt for deres rettigheder i praksis, selvom samtykket i mange tilfælde gives, hvor forældrene i realiteten ikke har andre muligheder, da oplysningerne vil blive delt uanset om de samtykker eller ej.

Indhentelse af samtykke er med til at sikre, at forældrene bliver godt forberedt på mødet, hvilket understøtter trygheden under mødet og et godt videre samarbejde med både PPR og familiecentret. Forberedelsen kan være med til at skubbe på den transformative læreproces, men det kræver, at det pædagogiske personale ikke lægger alt for stor vægt på at skabe tryghed, men også taler ind i, at mødet etableres for at skabe forandring for barnet.

”Rundt om barnet” er en tidlig helhedsorienteret indsats, hvor mødet er en indsats i sig selv.

”Rundt om barnet” kan ikke stå alene som indsats, da både menneskelig opblomstring og

transformativ læring er en proces.

”Rundt om barnet” er dog en selvstændig indsats i processen, der både kan understøtte menneskelig opblomstring, skubbe til en transformativ læreproces og følge den transformativ læreproces til dørs.

Rundt om barnet lykkes med at møde forældrene, hvor de er, og skaber et fortrolighedsrum, hvor forældrene oplever sig trygge og værdsatte, uanset om de erkender, at der er et problem eller ej.

I den første svære fase af den transformativ læreproces, lykkes det at undgå krænkelser ved at overkomme frustrationen med fokus på barnets perspektiv. Når den første fase af den transformativ læreproces er overkommet, går transformativ læring og menneskelig opblomstring hånd i hånd og skaber en mærkbar og langsigtet forandring.

Elementerne i ”Rundt om barnet” er:

- Mødedeltagere med forskellige roller og forskellig baggrund, som sikrer, at der kommer et bredt perspektiv på barnet og familiens udfordringer.
- En mødeleder, som tegner barnet på tavlen og sikrer, at fokus hele tiden holdes på barnets perspektiv, både her og nu og i et fremtidsperspektiv.
- Vidensparanteser som sikrer, at forældrene får tilført den nødvendige viden til at forstå problemerne og kunne handle på dem.
- Samtykke som sikrer, at forældrene oplever retslig anerkendelse og er godt forberedt på mødet.

Perspektivering

Min analyse har vist, at mødet har en effekt i forhold til forældrenes læring og menneskelige opblomstring. Hvilket vil være mit budskab, når mødeformen skal evalueres med parterne til august.

Balancen mellem transformativ læring og menneskelig opblomstring

”Rundt om Barnet” er en mødeform, hvor der er noget på spil. Det betyder også, at det kan gå galt, forstået på den måde, at det kan udløse at forældrene både bliver krænket og ikke lærer noget positivt, der gavner barnets trivsel og udvikling. Altså at de ender i nederste venstre hjørne af min model. Det fandt jeg ikke eksempler på i min empiri, men det har jeg få praksis eksempler på.

Det er vigtigt at anerkende, at det er en svær balancegang man er ude i, og afstanden mellem succes og fiasko kan være meget lille.

Det er min forhåbning, at mine medarbejdere, lederkolleger og samarbejdspartnere kan se det meningsfulde i at være bevidste om, hvornår de skal skubbe på transformativ læring, og hvornår de skal understøtte menneskelig opblomstring, og hvordan fokus på barnets perspektiv kan afbøde oplevelsen af at blive krænket.

Man kan sammenligne balancen mellem transformativ læring og menneskelig opblomstring med en dans mellem parterne, hvor man aflæser, hvor den anden er på vej hen, og veksler mellem at følge og føre. Hvis de professionelle er klar over, at det er den dans, der danses, kan de indgå i den på forskellig vis. Nogle presser måske på forældrene for at føre dem et bestemt sted hen, mens andre følger dem ved at anerkende deres perspektiv.

Min tanke er derfor, at mødet er en ”dans”, hvor de professionelle følger forældrenes proces, og hvor hver især tager ansvar for at dansen glider.

”Dansen” foregår ikke kun på ”Rundt om barnet”, men finder sted i mange sammenhænge i forældresamarbejdet, også i forbindelse med mødeindkaldelsen og indhentelse af samtykke, hvor forældrene skal mødes forskelligt alt efter, hvor de er i forhold til erkendelsen af mødets nødvendighed.

Det fremadrettede arbejde med samtykket

Jeg er blevet klar over, at vi ofte havde en skjult dagsorden, når vi inviterede til den gamle form for KF. Vi kunne sige, at vi ønskede mødet for, at vi som professionelle kunne blive klogere, hvilket meget sjældent var den hele sandhed. Nu skal der indhentes samtykke og pædagogerne skal kunne fortælle forældrene, hvad det er for udfordringer, der skal snakkes om.

Det er vigtigt at vide, at det faktisk er anerkendende at inddrage forældrene i, hvad indholdet på

”Rundt om barnet” er, og at sikre sig, at de giver samtykke til deling af oplysningerne på et oplyst grundlag, selvom det er svært. Både socialrådgiverne og tale-hørekonsulenten havde erfaring fra tidligere møder, hvor forældrene mødte op uden at kende hverken form eller formål, og derfor så ud til at blive taget på sengen. Dette har ikke været tilfældet på ”Rundt om barnet”, hvilket kan tilskrives, at der er indhentet samtykke.

Jeg ved, at det kan være en udfordring for både ledere og medarbejdere, at skulle forholde forældrene til en samtykkeerklæring og evt. sætte et kryds i, at der er tale om en underretning. I projektet er jeg blevet opmærksom på endnu et element, nemlig at forældrene også skal informeres om, at de kan trække deres samtykke tilbage. Det har vi ikke tidligere haft praksis for. Hverken i forbindelse med indhentelse af samtykket, eller ved afslutningen af mødet. Denne form for sikring af forældrenes juridiske rettigheder er i bevægelse. Tidligere var det ikke kutyme, at forældrene deltog i dagtilbuddets møder med PPR. Sandsynligvis fordi de professionelle ikke brød sig om at tale åbent med forældrene om det, der er svært, og heller ikke vidste, hvordan de skulle håndtere en uenighed. Dette har heldigvis ændret sig. Vi har lært at sætte pris på forældrenes deltagelse. Nu skal vi lære at sætte pris på samtykket. I forbindelse med indhentelse af samtykke, er de professionelle nødt til at stå ved deres bekymring, og de er også nødt til at fortælle, hvis de deler oplysninger med hinanden uanset om forældrene samtykker til det eller ej. Samtykket bliver i den forstand en sikring af, at forældrene er klart informeret, og har mulighed for at udtrykke uenighed. Det er kun i lette sager, at forældrene reelt har mulighed for at frabede sig, at oplysninger omkring deres barn og familie deles. Den magt de professionelle har, når samtykket indhentes, skal ikke negligeres, men der skal være åbenhed omkring den. Forældrene skal informeres om, hvad deres samtykke bruges til. Hvis forældrene ønsker at trække deres samtykke tilbage, er det et klart signal om, at de er blevet krænket. Og krænkelsen bliver sandsynligvis kun større, hvis de professionelle blot anvender en anden regel for at kunne fortsætte, endda uden at de behøver at fortælle forældrene om det.

Jeg vil fremover være meget bevidst om at informere forældrene om, hvilke informationer jeg vil dele med hhv. PPR og familiecentret og begrunde hvorfor, uanset om forældrene har valgt at samtykke til det eller ej. Udsatte børn er ikke alene et forældreansvar, det er også et samfundsansvar. Der skal være tydelighed omkring, hvad det er samfundet blander sig i og hvorfor.

Den langsigtede effekt af ”Rundt om barnet”

Det kan være svært at sige noget om den langsigtede effekt af ”Rundt om barnet”. Hvis min konklusion er rigtig, og mødeformen understøtter både transformativ læring og menneskelig opblomstring, så har det langsigtet positiv effekt for barnet. Transformativ læring og menneskelig opblomstring er varige forandringer hos forældrene, som gør dem bedre i stand til at støtte deres barn, bede om hjælp og fremadrettet håndtere de udfordringer forældreskabet giver på en positiv måde, hvilket har stor betydning både menneskeligt og økonomisk.

Det er vigtige argumenter, når man skal begrunde, hvorfor mødeformen bør fortsætte i dagtilbuddet og også gerne udbredes til andre dagtilbud.

Socialrådgiverne oplever, at de på ”Rundt om barnet” får etableret en kontakt, som gør, at forældrene er motiverede for at indgå i et samarbejde. Det betyder, at de langt hurtigere kan komme frem til at tilbyde den hjælp der er behov for, hvis der på det givne tidspunkt er behov for hjælp. Hvis der ikke er behov for hjælp, er kontakten etableret, og forældrene har måske fået sænket skuldrene lidt i forhold til familiecentret, og de vil derfor have lettere ved at tage imod hjælp senere i forløbet, hvis det viser sig nødvendigt.

Derudover er der også etableret et tværfagligt samarbejde med dagtilbud og PPR, som letter sagsgangen, og gør det enklere at fordele opgaverne.

For socialrådgiverne er fordelene ved ”Rundt om barnet” derfor ret åbenlyse.

For PPR er det en anelse anderledes.

PPR oplever, at der er god mulighed for at tilbyde vejledning, både til forældre og dagtilbud, og de oplever, at få et godt indblik i barnets udvikling og behov både set fra forældrenes og dagtilbuddets synspunkt. Men mødeformen tager en halv gang længere tid end de tidligere KF møder, og den er derfor mere omkostningstung. Forhåbningen er, at ”Rundt om barnet” vil kunne reducere behovet for indstillinger til PPR.

En indstilling til PPR medfører at psykolog og/ eller tale-hørekonsulent møder barnet en eller flere gange i daginstitutionen, og foretager en udredning af barnet. Udredningen består af udvalgte tests observationer og samtale med forældre og pædagoger. Udredningen laves med henblik på at sikre barnet den bedste indsats både i hjemmet, i daginstitutionen og i det kommende skoletilbud.

Udredningen har ofte også den funktion, at den skaber erkendelse hos forældrene for barnets behov og giver dem en forståelse for nødvendigheden af, at både de og dagtilbuddet/ skolen giver barnet særlig støtte.

Hvis der allerede på mødet etableres denne forståelse, så er der ikke længere behov for en udredning på den baggrund.

PPR har et ønske om at komme væk fra den store fokusering på udredning og i stedet bruge flere ressourcer på vejledning af pædagoger og forældre. Dette ønske taler rigtig godt sammen med ”Rundt om barnet”. Der er desværre ikke noget, der tyder på, at der er kommet færre indstillinger til PPR i de seks måneder, hvor møderne har været holdt efter den model.

Hvis det fortsætter på den måde, skal PPR således både bruge en tredjedel mere tid på møder, og lave den samme mængde udredninger som før. Det kan gå, hvis det kun er i et lille hjørne af kommunen, at møderne foregår efter den model, men det bremser muligheden for at mødeformen breder yderligere ud.

Det kræver en større mental omstilling både hos pædagogerne og systemet omkring, at reducere efterspørgslen på udredninger. F.eks. er det vigtigt, at en manglende udredning ikke spænder ben for et specialklassetilbud eller støtterressourcer.

Pædagogerne efterspørger ofte udredningerne for at blive bekræftet i, at barnet har særlige

udfordringer og særlige behov, hvilket de bliver. Hvis udredningerne bare bekræfter det, som pædagogerne allerede ved, både hvad angår udfordringer og indsats, og forældrene er nået til samme erkendelse, så er udredningerne bare en udgift og de bidrager ikke yderligere til barnets trivsel og udvikling.

Hvis projektet virkelig skal være levedygtigt, skal pædagogerne derfor interessere sig for de forandringer, som mødet skaber, og følge op på mødet ved fortsat at støtte den transformativ læring og menneskelige opblomstring hos forældrene fremfor at efterspørge udredninger.

Teorien om samspillet mellem menneskelig opblomstring og transformativ læring

Jeg har udviklet teorien om samspillet mellem menneskelig opblomstring og transformativ læring som et redskab i forbindelse med forældresamarbejdet.

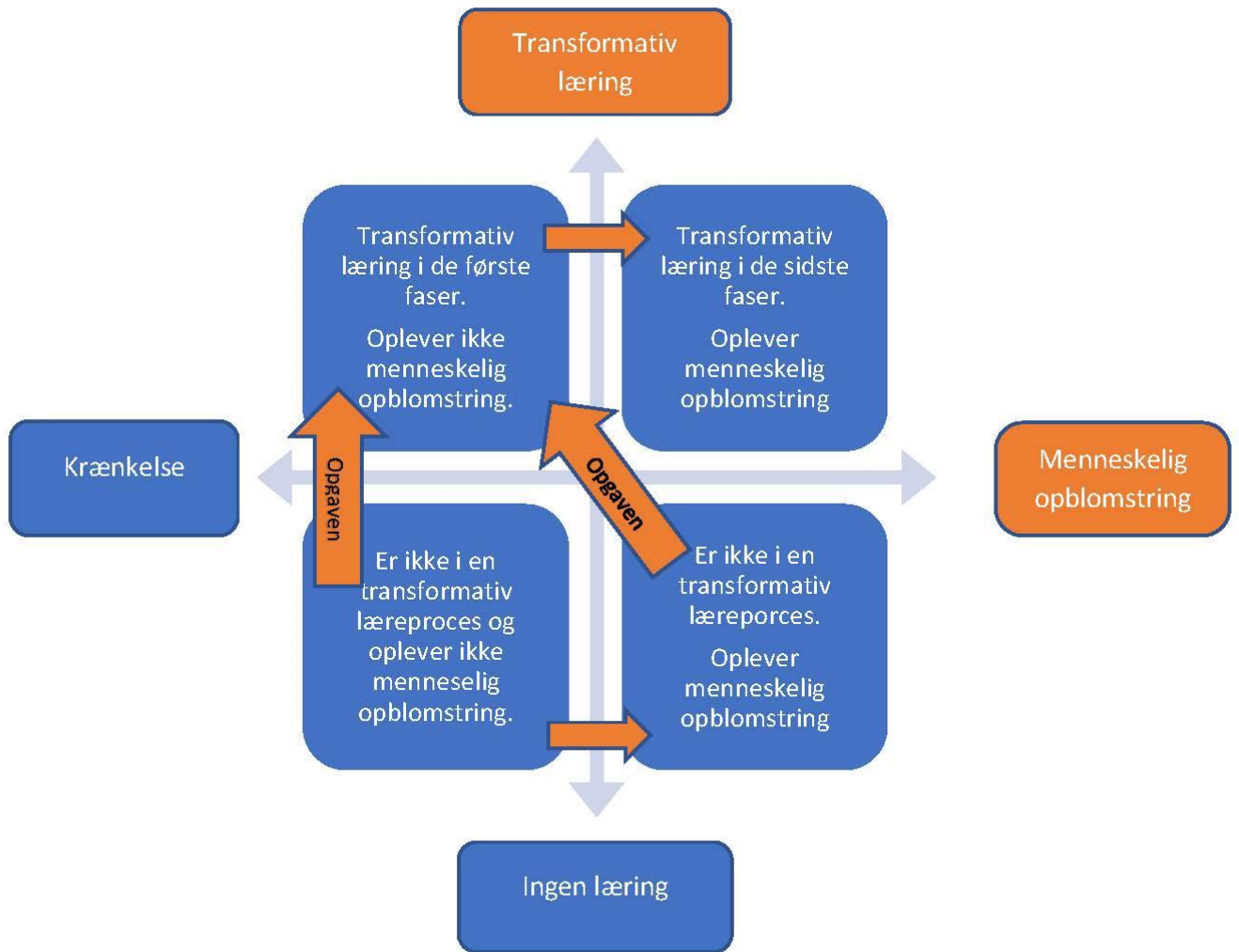
Teorien kan også anvendes både som ledelses- og pædagogisk værktøj.

For at trives og udvikle sig, skal både børn og voksne møde krav og forventninger og samtidig anerkendes for deres eget værd og tillægges værdi for det de allerede er.

Teorien tydeliggør kompleksiteten uden at gøre det umuligt.

Hvis man ændrer indholdet i pilene fra "Barnets perspektiv" til "Opgaven", så er modellen mere almengyldig, og kan bidrage med at se menneskelig opblomstring og transformativ læring som processer, der både er afhængige af hinanden og kan være hinandens modsætninger.

Modellen kan anvendes til at forstå, hvor barnet, forælderen eller medarbejderen befinder sig, og hvilken form for støtte der skal til, for at komme videre.

Litteraturliste

Alvesson, Mats (2003). Methodology for close up studies- struggling with closeness and closure. Kluwer Academic Publishers.

Ejrnæs, Morten m.fl. (2019). Professionelles faglige risikovurderinger. Rapport til kommunerne. Danske Professionshøjskoler.

Ejrnæs, M. og M. Monrad (2017) Vignetundersøgelser. I C. Moesby-Jensen (red). *Når professioner samarbejder*. Samfundslitteratur.

Hammersley, Martyn (2006). Ethnography: problems and prospects, *Ethnography and Education*

Honneth, Axel (2003). *Behovet for anerkendelse*. Redigeret af Rasmus Willig. Hans Reitzels Forlag.

Høilund, Peter og Søren Juul (2005). *Anerkendelse og dømmekraft i socialt arbejde*. Hans Reitzels Forlag.

Illeris, Knud (2015). *Læring*. Samfundslitteratur

Illeris, Knud (2013). *Transformativ læring og identitet*. Samfundslitteratur

Ingemann, Jan Holm m.fl. (2018) Kvalitative undersøgelser i praksis. Samfundslitteratur

Moesby-Jensen, Cecilie K (red)(2017). *Når professioner samarbejder- Praksis med udsatte børn og unge*. Samfundslitteratur

Warming, Hanne, 2011: *Børneperspektiver: Børn som ligeværdige medspillere i socialt og pædagogisk arbejde*. Akademisk forlag.

Lovtekster:

Forvaltningsloven: Lovbekendtgørelse nr 433 af 22/04/2014

Service-loven: Lovbekendtgørelse nr 798 af 07/08/2019

Straffeloven: Lovbekendtgørelse nr 976 af 17/9/2019

GDPR: EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) 2016/679

af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse)

Bilagliste

- Bilag 1 Transskribering mor A
- Bilag 2 Transskribering mor B
- Bilag 3 Transskribering mor C
- Bilag 4 Transskribering Socialrådgiver T
- Bilag 5 Transskribering Socialrådgiver S
- Bilag 6 Transskribering Pædagog
- Bilag 7 Transskribering Tale-Høre Konsulent
- Bilag 8 Transskribering Pædagogisk leder
- Bilag 9 Interviewguide Professionelle
- Bilag 10 Interviewguide Forældre
- Bilag 11 Rundt om Barnet manual